

The background is a blue-tinted photograph of a forest at night, with the wooden roof of a building visible at the bottom. A large, vertical red knife is superimposed over the center, with several red blood splatters scattered around it, particularly near the top and bottom. The text is overlaid on the knife and background.

nůž

JO NESBØ

≡ KNIHA ZLIN

Nůž

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

☰ KNIHA ZLIN

Jo Nesbø

Nůž – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

FLEET

nůž
JO NESBØ

ČÁST I.

Kapitola 1

Na větvi tlející borovice povlávaly rozedrané šaty. Starci připomínaly jednu písničku z mládí, tu o šatech na prádelní šňůře. Tyhle šaty se však netřepotaly v jižním větru jako v té písni, nýbrž v ledovém proudu řeky posíleném tajícím sněhem.

Na dně řeky panoval absolutní klid, a ačkoli byl břez, pět hodin odpoledne a na nebi nad hladinou přesně podle předpovědi ani mráček, příliš mnoho slunečních paprsků deroucích se přes vrstvu ledu a čtyřmetrový sloupec vody sem nepronikalo. Proto borovice i šaty tonuly ve zvláštním nazelenalém pološeru. Stařec soudil, že to jsou letní šaty, byly modré s bílými puntíky. Možná měly kdysi výraznější barvu, to nevěděl, nepochybně záleželo na tom, jak dlouho už na té větvi visí. Nyní se pohybovaly s proudem, který se nezastavoval, který je promýval, při nízkém stavu vody je hladil, při vysokém jimi trhal a cloumal, v obou případech je však kousek po kousku rval na cáry. Ty rozedrané šaty jsou vlastně jako já, říkal si v duchu stařec. Kdysi pro někoho něco znamenaly, pro nějakou dívku nebo ženu, pro pohled muže nebo pro paže dítěte. Jenže teď se to s nimi má jako se mnou, jsou ztracené, nevyužité, pozbyly původní funkce, jsou lapené, umlčené, němé. A je jen otázkou času, kdy proud strhne poslední cíp, který po nich zbyde.

„Na co se díváte?“ zaslechl hlas zpoza křesla, v němž seděl. Obrnil se proti bolesti svalů, otočil hlavu a vzhledl. Zjistil, že přišel nový zákazník. Paměť už mu nesloužila jako dřív, ale tváře lidí, kteří navštívili Lovecké a rybářské potřeby Simensen, nezapomínal nikdy. Dotyčný nepřišel pro zbraň ani pro munici. S trochou cviku se z pohledů zákazníků dalo vyčíst, který je býložravec a patří k té polovině lidstva, co ztratila vražedný instinkt a uniká jí tajemství, s nímž je obeznámena druhá polovina, totiž že muži vlije do žil nejvíc energie jediné příležitost zastřelit velkého savce. Stařec odhadoval, že tenhle zákazník sem přišel pro třpytku nebo rybářský prut, které spočívaly na regálech nad a pod velkou televizní obrazovkou umístěnou na stěně přímo před nimi, případně pro některou fotopast vystavenou na druhém konci obchodu.

„Dívá se na řeku. Haglebuelva se jmenuje.“ To odpověděl Alf, zeť, který k nim mezitím přistoupil. Pohupoval se na podpatcích a ruce měl zabořené ve velkých kapsách dlouhé kožené střelecké vesty, kterou v práci neodkládal. „Loni jsme do ní ve spolupráci s výrobcem umístili podvodní kameru. A tak teď máme čtyřia dvacetihodinové živé vysílání z místa přímo nad lososími schody, které obcházejí vodopád Norafossen, a můžeme sledovat, jak ryby putují proti proudu.“

„A to bývá kdy?“

„Někteří jednotlivci táhnou už v dubnu a květnu, ale hlavní tah začíná až v červnu. Před lososy se vytírají pstruzi.“

Zákazník věnoval starci úsměv. „Tak to se ještě načekáte, že? Nebo už jste nějaké ryby zahlédl?“

Stařec otevřel ústa. V hlavě se mu formovala slova, ta nezapomněl, avšak nevydal ani hlásku. Ústa opět zavřel.

„Afázie,“ vysvětlil Alf.

„Cože?“

„Mrtvice, nemluví. Jdete pro rybářské náčiní?“

„Pro fotopast.“

„Jste lovec?“

„Lovec? Ne, díkybohu. Mám chatu v Sørkedalen a našel jsem před ní zvířecí výkaly, jaké jsem ještě nikdy neviděl, tak jsem je vyfotil a fotku pověsil na Facebook s dotazem, jestli někdo neví, co to je. Okamžitě mi odpověděla spousta horalů. Medvěd. Medvěd! V cípu lesa dvacet minut jízdy a dvě hodiny chůze odsud, z centra hlavního města.“

„To je přece skvělé.“

„Jak se to vezme. Jezdím na tu chatu s rodinou. Rád bych, aby to zvíře někdo zastřelil.“

„Jsem lovec, takže vás chápu, ale víte, i v Norsku, kde ještě celkem nedávno žilo medvědů opravdu hodně, jsme během posledních dvou set let zaznamenali strašně málo případů, kdy po jejich útoku někdo zemřel.“

Jedenáct, pomyslel si stařec. Jedenáct obětí od roku 1800. Poslední v roce 1906. Nemoc ho sice připravila o schopnost mluvit a zhoršila mu motoriku, ovšem paměť nikoli. A pořád mu to myslelo. Aspoň většinou. Výjimečně se choval popleteně a vždycky si to uvědomil, když uviděl, jak si zeť Alf a dcera Mette vyměňují významné pohledy – v té chvíli mu spolehlivě došlo, že blbne. Když po něm převzali obchod, který založil před padesáti lety a od té doby ho provozoval, byl jim zpočátku k užítku. Ale teď, po poslední mrtvici, tu jen vysedával. Ne že by to bylo tak hrozné. Ne, po Oliviiň smrti už nekladl na zbývající léta života tak vysoké nároky. Stačilo mu pobývat v rodinném kruhu, mít každý den teplé jídlo, smět sedět v tomhle křesle v obchodě a dívat se na televizi, sledovat nepřetržitý program bez zvuku, kde všechno probíhá pomalým tempem, jaké mu vyhovuje, a kde nejdramatičtější událostí je objevení první ryby připravené ke tření, která se chystá zdolat lososí schody.

„Na druhou stranu to neznamená, že k takovému útoku nemůže zase dojít,“ zaslechl Alfova slova. Zeť mezitím odvedl zákazníka k polici s fotopastmi. „I kdyby ten medvěd vypadal jako roztomilý plyšák, je to masožravec a všichni masožravci zabíjejí. Takže byste si rozhodně měl pořídit fotopast. Díky ní zjistíte, jestli se zvíře poblíž vaší chaty usadilo, nebo jen prošlo kolem. Mimochodem, medvědi právě touhle dobou vylézají z brlohů a mají hlad. Namontujte fotopast na místo, kde jste našel výkaly, nebo k chatě.“

„Takže uvnitř té krabičky, co vypadá jako ptačí budka, je foťák?“

„Ta ptačí budka, jak tomu říkáte, chrání přístroj před povětrnostními podmínkami a procházející zvěří. Tohle je jednoduchá, cenově dostupná fotopast. Je v ní zabudovaná Fresnelova čočka, která registruje infračervené paprsky, jako je teplo vydávané zvěří, lidmi a podobně. Když přístroj takové záření detekuje, automaticky se spustí.“

Stařec naslouchal rozhovoru na půl ucha, jeho pozornost totiž mezitím upoutalo něco jiného. Něco, co se odehrávalo na televizní obrazovce. Neviděl, co to je, ale v zeleném pološeru se objevily světlejší záblesky.

„Záběry se ukládají na paměťovou kartu vloženou v přístroji a vy si je pak můžete přehrát na počítači.“

„To je úžasné.“

„Ano, ale když chcete zjistit, jestli přístroj něco zachytil, musíte osobně dojet na místo a zkontrolovat ho. Kdybyste zvolil tuhle trochu dražší verzi, přišla by vám na mobil esemeska, kdykoli by fotopast pořídila nějaký záběr. Případně tady máme nejlepší model, který je také vybavený paměťovou kartou, ovšem navíc vám záběry posílá rovnou na telefon nebo do mailu. Pak můžete klidně sedět doma v teple a na místo musíte zajet jen občas, abyste vyměnil baterie.“

„Co když se medvěd objeví v noci?“

„Přístroje jsou vybavené černými LED diodami. Ty vydávají neviditelné světlo, které zvíře nevyplaší.“

Světlo. Teď to stařec poznal. Zprava se po proudu blížil kužel světla. Provrtával se zelenou vodou, ozářil šaty a ty starci na chvějivý okamžik připomněly dívku, která se konečně probrala k životu a tančí radostí.

„To je úplné sci-fi!“

Stařec otevřel ústa, protože do obrazu právě vplula kosmická loď. Uvnitř byla osvětlená a vznášela se půldruhého metru nade dnem řeky. Na jednom místě narazila v proudu na veliký balvan a jako ve zpomaleném záběru se po srážce otáčela, záře čelních světlometů přitom přelétala po dně, a když zasvítila do čočky kamery, starce na okamžik oslepila. Vzápětí se vznášející se plavidlo zarazilo o tlustou větev borovice a úplně se zastavilo. Starci se rozbušilo srdce. Bylo to auto. Světlo v kabině svítilo a stařec viděl, že vůz je téměř po strop zaplněný vodou. Uvnitř někdo byl. Osoba napůl sedící, napůl stojící na sedadle řidiče zoufale tlačila hlavu ke stropu, očividně proto, aby mohla dýchat. Jedna z tlejících větví, které vůz zadržovaly, se odlomila a proud ji odnesl.

„Nezískáte sice tak ostré a zřetelné obrázky jako za denního světla a budou černobílé, ale jestliže čočka nebude zamřžená ani jí nebude nic překážet, tak toho svého medvěda jistě uvidíte.“

Stařec zadupal ve snaze upoutat Alfovu pozornost. Zdálo se, že se člověk v autě zhluboka nadechl a ponořil. Nakrátko strížené vlasy se mu zavlnily. Tváře měl nafouklé. Udeřil oběma rukama do bočního okénka obráceného ke kameře, ale voda v kabině sebrala úderu sílu. Stařec se zapřel o područky a pokusil se vstát, jenže svaly ho nechtěly poslechnout. Zaregistroval, že dotýčný má na jedné ruce šedivý prostředníček. V tu chvíli muž přestal tlouct do okénka a opřel si čelo o sklo. Vypadalo

to, že se vzdal. Zlomila se další větev a proud vozidlem cukal, avšak borovice ho stále nechtěla pustit. Stařec hleděl do zbrázděné tváře tisknoucí se k okénku. Vypoulené modré oči. Jizva vykrūžující světle růžový oblouk od koutku úst až k uchu. Konečně se z křesla zvedl a udělal dva nejisté kroky směrem k polici s fotopastmi.

„Pardon,“ omluvil se Alf tiše zákazníkovi. „Copak je, táto?“

Stařec máchl k obrazovce za sebou.

„Opravdu?“ pronesl Alf nedůvěřivě, starce rychlými kroky obešel a zastavil se před televizí. „Ryby?“

Stařec zavrtěl hlavou a obrátil se zpátky k obrazovce. Auto bylo pryč. Všechno vypadalo jako obvykle. Dno řeky, odumřelá borovice, šaty, zelené světlo pronikající ledem. Jako by se nic nestalo. Stařec znovu zadupal a na obrazovku ukázal.

„Klid, táto,“ poplácal ho Alf přátelsky po rameni. „Na tření je ještě brzy, víš.“ Vrátil se k zákazníkovi a k fotopastem.

Stařec hleděl na záda obou mužů a postupně v něm narůstalo zoufalství a vztek. Jak jim má vysvětlit, co právě viděl? Doktor řekl, že když mrtvice postihne přední i zadní část levé mozkové hemisféry, poškodí nejen schopnost mluvit, nýbrž často také celkovou schopnost komunikovat včetně psaní a gestikulace. Stařec dovrávorál zpátky ke křeslu a opět se posadil. Díval se, jak řeka bez ustání teče. Nerušeně. Nedotčeně. Neochvějně. A po několika minutách se mu srdce zklidnilo. Kdoví, třeba se to přece jenom nestalo. Třeba to byl jen záblesk absolutního stařeckého zatmění mysli. Nebo v tomhle případě záblesk barevného světa stařeckých halucinací. Zadíval se na šaty. Ve chvíli, kdy si myslel, že je ozářily světlo-mety auta, mu připadalo, jako by v nich tančila Olivia. A tvář, kterou zahlédl za sklem, v osvětlené kabině, už viděl. Pamatoval si ji. Přitom jediné tváře, které dodnes

nosil v paměti, byly tváře zákazníků z jejich obchodu. Tohohle muže tu viděl dvakrát. Modré oči, růžová jizva. V obou případech si dotyčný koupil fotopast. Policie se tu po něm nedávno ptala. Kdyby stařec mohl, řekl by jim, že kupec byl hodně vysoký. A že měl ten pohled. Pohled, který prozrazoval, že zná ono tajemství. Pohled, který znamenal, že není býložravec.

Kapitola 2

Svein Finne se nad ženou sklonil a položil jí ruku na čelo. Měla ho zbrocené potem. Oči, které k němu obracela, třeštila bolestí. Nebo děsem. Odhadoval, že spíš děsem.

„Bojíš se mě?“ zašeptal.

Přikývla a polkla. Odjakživa mu připadala krásná. Sledoval ji, jak odchází z domu a zase se do něj vrací, sledoval ji ve fitness centru, cestou v metru, kdy sedával jen pár míst od ní a dával jí najevo, že tam je. Čistě aby věděla. Nikdy mu však nepřipadala krásnější, než když tu teď tak bezmocně ležela zcela vydaná jemu napospas.

„Slibuju, že to proběhne rychle, lásko,“ řekl jí stále šeptem.

Znovu polkla. Takový strach. Zvažoval, jestli jí má políbit.

„Nůž do břicha a budeš to mít za sebou.“

Semkla víčka a zpod řas se jí vykutálely dvě lesklé slzičky.

Svein Finne se tiše zasmál. „Vědělas, že přijdu. Vědělas, že tě nenechám odejít. Dal jsem ti přece slib.“

Prstem jí otřel směr potu a slzí na tváři. Velkou zející dírou v dlani, v orlím křídle, zahlédl její oko. Tu díru mu způsobila kulka vystřelená jedním tehdy mladým policistou. Svein Finne dostal za osmnáct znásilnění dvacet let vězení. Činy samotné nepopřel, vzpíral se jen

označení *znásilnění* a odmítal, že by za ně měl být muž jako on potrestán. Ovšem soudci a porota se očividně domnívali, že norské zákony stojí nad zákony přírodními. Budiž.

Její oko se na něj dírou zadívalo.

„Jsi připravená, lásko?“

„Neoslovuj mě tak,“ vzlykla. Spíš prosebně než rozkazovačně. „A neříkej *nůž*...“

Svein Finne vzdychl. Proč se nožů všichni tak bojí? Nůž byl prvním nástrojem člověka, lidstvo mělo dva a půl milionu let na to, aby se s ním sžilo, a přesto někteří nedokážou spatřovat krásu v tom, že jim umožnil slézt ze stromů. Lov, chov domácích zvířat, zemědělství, potrava, obrana. Nože životy braly, ale stejnou měrou i dávaly. Jedno se neobešlo bez druhého. A jediné ti, kteří tohle pochopí, ti, kteří přijmou důsledky svého lidství, svého původu, můžou nože milovat. Milovat je a bát se jich. Což jsou zas jen dvě strany jedné mince.

Svein Finne pozvedl zrak. K nožům na stolku, které tu ležely připravené k použití. Jen si vybrat. Volba správného nože pro konkrétní práci je důležitá. Tyhle nože byly kvalitní, uzpůsobené danému použití a vyrobené z prvotřídního materiálu. Ovšem postrádaly to, co Svein Finne od tohoto nástroje očekával. Osobnost. Ducha. Magii. Než mu ten vysoký mladý policista s nakrátko střiženými vlasy zničil život, vlastnil Svein Finne vybranou sbírku šestadvaceti nožů.

Nejkrásnější pocházel z Jávy. Byl dlouhý, tenký a asymetrický, jako vlnící se had s rukojetí. Čirá краса, žena. Možná nebyl co do použití nejefektivnější, ale měl hypnotizující účinek, jaký mívají jak hadi, tak krásné ženy: dokázal lidi přimět, aby dělali přesně to, co se jim řeklo. Nejúčinnější vražednou zbraní z jeho sbírky byl naproti tomu rampuri, oblíbená zbraň indické mafie. Vyzařoval chlad, jako by byl vyrobený z ledu; byl tak

ošklivý, až to bralo dech. V karambitu, zahnutém jako tygří dráp, se zase snoubila účinnost a krása. Ta krása ovšem byla možná trochu vypočítavá – tenhle nůž připomínal zmalovanou prostitutku v příliš těsných šatech s příliš hlubokým výstřihem. Svein Finne tohle nikdy neměl rád. Měl v oblibě nevinnost. Panenskost. A zpravidla jednoduchost. Takový byl i jeho největší oblíbenec z celé sbírky, finský nůž puukko. Jeho rukojeť byla vyrobená z jednoho kusu ořechově hnědého dřeva, měl krátkou čepel opatřenou drážkou a prohnuté ostří zakončené rovným hrotem. Svein Finne si ho koupil v Turku a za dva dny s jeho pomocí vysvětlil situaci oplácané osmnáctileté dívce, která úplně samotinká obsluhovala benzinku Neste nedaleko Helsinek. Už tehdy začal mírně koktat a koktal pak při každém očekávání sexuálního zážitku. Nešlo o známku toho, že by nebyl pánem situace, spíš naopak, koktání způsoboval dopamin. Zadržávání také potvrzovalo, že i po sedmadesáti letech strávených na této planetě je jeho sexuální pud stále stejně silný. Od chvíle, kdy tehdy vkročil do dveří, mu trvalo přesně dvě a půl minuty přitisknout dívku k pultu, odříznout z ní kalhoty, oplodnit ji, sebrat jí občanku, zapsat si její jméno a adresu – jmenovala se Maalin – a zmizet. Dvě a půl minuty. Kolik vteřin zabralo samotné oplodnění? U šimpanzů trvá pohlavní akt v průměru osm vteřin, osm vteřin, během nichž jsou obě zvířata vydaná na pospas šelmám číhajícím všude kolem. Gorila, která má přirozených nepřátel méně, dokáže potěšení protáhnout na minutu. Avšak disciplinovaný muž operující na nepřátelském území musí slast obětovat na oltář cíle, jímž je reprodukce. Stejně jako by bankovní loupež neměla trvat déle než čtyři minuty, nemělo by oplodnění na veřejném místě nikdy zabrat víc než dvě a půl. Evoluce mu dá za pravdu, je to jen otázka času.

Tady a teď jsou ale v bezpečí. Navíc tu žádné oplodnění neproběhne. Ne že by neměl chuť, to má. Jenže tady a teď proběhne penetrace nožem – a souložit se ženou, jestliže akt beztak nepovede ke zplození potomka, je naprosto zbytečné. V takovém případě si disciplinovaný muž drahocenné sperma šetří.

„Musíš mi dovolit, abych ti říkal lásko, když jsme zasnoubení,“ šeptl.

Žena na něj zírala očima potemnělýma šokem. Tak temnýma, jako by už pohasly. Jako by tu už nebylo žádné světlo, před kterým by se musely zavírat.

„Jste přece zasnoubení,“ zasmál se tiše a přitiskl své masité rty k jejím. Pak jí je cípem flanelové košile automaticky otřel, aby na nich nezůstaly stopy jeho slin.

„A tohle jsem ti slíbil...,“ pronesl a rukou jí přejel mezi prsy směrem k břichu.

Kapitola 3

Harry se probudil. Něco tu nesedělo. Věděl, že si brzy vybaví co, že víc než těch několika málo požehnaných vteřin nevědomosti se mu nedostane a vzápětí mu realita dá pořádně pěstí. Otevřel oči a okamžitě toho zalitoval. Jako by denní světlo dopadající sem špinavými okny a osvětlující prázdný pokojík hladce pronikalo do bolestivého bodu za jeho očima. Uchýlil se znovu do tmy za víčky a stihl si přitom uvědomit, že se mu zdál sen. Samozřejmě o Ráchel. Začínal stejně jako už mnohokrát, byl to sen o jednom ránu před mnoha lety, krátce potom, co se spolu seznámili. Ráchel měla hlavu položenou na jeho hrudi a Harry se jí zeptal, jestli si snad ověřuje, co se o něm povídá, totiž že nemá srdce. A Ráchel se zasmála tím smíchem, který tolik miloval – aby ho z ní vyloudil, byl ochotný provést sebevětší pitomost. Pak hlavu zvedla, zadívala se na něj vřelýma hnědýma očima, které zdědila po rakouské matce, a odpověděla, že ty zvěsti jsou pravdivé, ale že mu dá polovinu svého. Což také udělala. Ráchelino srdce bylo hrozně veliké, rozproudilo mu krev v těle, rozehřálo ho, proměnilo ho opět ve skutečného člověka. V manžela. A v otce Olega, vážného introvertního kluka, kterého si postupně zamiloval jako vlastního. Harry žil šťastně. Zároveň se příšerně bál. Žil šťastně v blažené nevědomosti věcí příštích, zato si nešťastně uvědo-

moval, že někde něco dřímá, že pro všechno tohle štěstí není stvořený. A příšerně se bál, že Ráchel ztratí. Protože dobře věděl, že darovaná polovina srdce nemůže být bez té druhé, a věděla to i Ráchel. Jenže pokud bez ní nemůže žít, proč od ní dneska v noci ve snu utekl?

Netušil, nevybavoval si to, ale Ráchel si v tom snu přišla svoji polovinu srdce vzít zpátky. Navzdory tomu, že už byla jenom slabě, ji podle úderů vypátrala, našla Harryho útočiště a zazvonila mu u dveří.

V té chvíli mu realita konečně dala přestí.

Uvědomil si, že Ráchel už ztratil.

A že od ní neutekl, nýbrž že ho vyhodila.

Zalupal po dechu. Do ušního bubínku se mu zařízal ostrý zvuk a jemu došlo, že se bolest neskrývá jen za očima, nýbrž že se mu v jedno obrovské centrum bolesti proměnil celý mozek. A že jde o stejný zvuk, který se mu vloudil do snu, než se probudil. Někdo zvonil u dveří. Pitomá, otravná věrná naděje opět vystrčila hlavu.

Aniž otevřel oči, zašmátral po podlaze vedle pohovky po lahvi whisky, převrhl ji a podle toho, jak se kutálela po ošlapaných parketách, poznal, že už je prázdná. Donutil se oči otevřít. Hleděl na ruku visící nad podlahou jako lačný spár, na šedou titanovou protézu nahrazující prostředníček. Dlaň měl celou zakrvácenou. Kručinál. Přičichl si k prstům a přitom se pokoušel vybavit si závěr včerejšího večera, vzpomínal, jestli se do něj nepříplety nějaké ženy. Odhodil přikrývku a zadíval se na své sto devadesát pět centimetrů dlouhé nahé vyžáblé tělo. Poslední relaps u něj nastal teprve nedávno, takže se na něm zatím fyzicky nepodepsal, ale pokud bude všechno probíhat jako obvykle, bude mu svalová hmota s každým týdnem ubývat, kůže, už teď šedobílá, postupně získá spíš bílou barvu, celý se začne měnit v ducha a nakonec úplně zmizí. Ostatně právě proto snad člověk chlastá, nebo ne?

Se zasténáním se posadil. Rozhlédl se. Žil teď zase tam kde kdysi, než se opět stal člověkem. Jen o kousek níž. Nevěděl, jestli tomu tak chtěla ironie osudu, ale dvou-pokojový byt o velikosti čtyřiceti metrů čtverečních, který mu nejprve půjčil a posléze pronajal jeden mladší kolega, se nacházel o patro níž než byt, v němž bydlel, dokud se neodstěhoval k Ráchel do její srubové vily na Holmenkollenu. Poté, co převzal kolegův byt, si v IKEA koupil rozkládací pohovku. Právě tahle pohovka, za ní stojící knihovna zaplněná pečlivě seřazenými gramofonovými deskami, konferenční stůl, zrcadlo stále ještě opřené v obýváku o zeď a komoda v předsíni tvořily jediné zařízení. Možná se s lepším vybavením neobtěžoval kvůli své pasivitě, anebo proto, že se snažil sám sebe přesvědčit, že jde o dočasné řešení, dokud ho Ráchel, jakmile si vše důkladně rozmyslí, nevezme zpátky – sám nevěděl.

Chvilí uvažoval, jestli nebude muset zvracet. Hmm. Asi si to dokáže rozhodnout sám. Jako by si tělo po pár týdnech na jed už zvyklo, tolerovalo příslušné dávky. A dožadovalo se jejich zvýšení. Upřeně hleděl na prázdnou lahev od whisky, která se mu zastavila mezi chodidly. Peter Dawson Special. Ne že by byla speciálně dobrá. Dobrý byl Jim Beam. A prodával se v hranatých lahvích, které se nekutálejí po podlaze. Jenže Dawson se vyznačoval speciálně nízkou cenou a žízňivý alkoholik s platem strážmistra a vybrakovaným kontem si prostě nemohl vybírat. Harry se zadíval na hodinky. Za deset minut čtyři. Obchod s alkoholem zavírá za dvě hodiny a deset minut.

Nadechl se a vstal. Hlava mu třeštila. Zapotácel se, avšak udržel se na nohou. Podíval se do zrcadla. Připadal si jako hlubinná ryba, kterou si rybář přitáhl tak rychle, že se jí oči a vnitřnosti tlačí ven, tak prudce, že jí háček roztrhl tvář a zanechal v ní růžovou obloukovitou jizvu procházející od levého koutku až k uchu.

Zašmátral pod příkrývkou, ale spodky nenahmatal, natáhl si proto jen džíny válející se na podlaze a vydal se do předsíně. Za leptaným sklem vstupních dveří se rýsovala tmavá silueta. To bude ona, vrátila se. Jenže to si myslel i posledně, když na něj někdo zvonil. Tehdy to byl muž, který mu sdělil, že je z energetické společnosti Hafslund Strøm a jde vyměnit elektroměry za nové, modernější, díky nimž bude možné měřit spotřebu energie hodinu po hodině na desetinu wattu, a že všichni jejich klienti je už mají a můžou se podívat, kdy přesně během dne zapnuli sporák nebo kdy naposledy zhasli lampičku. Harry mu vysvětlil, že sporák nemá a že i kdyby ho měl, nechtěl by, aby někdo věděl, kdy ho používá a kdy ne. Načež dveře zabouchl.

Tahle silueta za sklem však byla ženská. Byla vysoká jako ona, měla její postavu. Jak se dostala do domu?

Otevřel.

Byly dvě. Žena, kterou nikdy v životě neviděl, a holčička tak malá, že nedosahovala ani ke sklu dveří. A když uviděl kasičku na peníze, kterou k němu děvčátko zdvihalo, došlo mu, že nejdřív zazvonily dole u domovních dveří na některého souseda a ten je pustil dovnitř.

„Peněžní sbírka,“ pronesla žena. Stejně jako holčička měla přes bundu oranžovou vestu se symbolem Červeného kříže.

„Myslel jsem, že ta probíhá na podzim,“ opáčil.

Žena s holčičkou na něj mlčky hleděly. Jejich chování si nejdřív vyložil jako nepřátelské, jako by je snad obvinil z podvodu, ale pak mu došlo, že jím opovrhují, nejspíš proto, že tu stojí polonahý a táhne z něj alkohol, a přitom jsou čtyři odpoledne. Ke všemu nemá ani potuchy o pravděpodobně celostátní podomní sbírce, o které se jistě mluví i v televizi.

Zamyslel se nad tím, jestli se stydí. Ano. Trochu ano. Sáhl do kapsy kalhot, v níž v obdobích, kdy chlastal,

obvykle nosil hotovost, protože ze zkušenosti věděl, že není radno mít u sebe platební kartu.

Usmál se na holčičku, která s vykulenýma očima sledovala, jak zakrvácenou rukou zasunuje do otvoru zaplombované kasičky složenou bankovku. Než bankovka propadla na dno, zahlédl kousek kníru. Kníru Edvarda Muncha.

„Do prdele,“ zaklel a sáhl znovu do kapsy. Kde nic tu nic. Stejně jako na bankovním účtu.

„Pardon?“ pronesla žena.

„Myslel jsem, že to je dvoustovka, ale dal jsem vám Muncha. Tisícovku.“

„Jejda.“

„Ehm... nemohla byste mi ji vrátit?“

Žena s holčičkou na něj dál beze slova hleděly. Holčička opatrně zdvihla pokladničku výš, aby Harry lépe viděl plastovou plombu visící přes logo sbírkové akce.

„Chápu,“ šeptl Harry. „A co drobné nazpět?“

Žena se usmála, jako by se snad pokusil o vtip, a on jí úsměv rychle oplatil, aby ji ujistil, že to tak skutečně je, avšak jeho mozek zoufale hledal řešení celého problému. Do šesti potřebuje sehnat dvě stě devadesát devět korun a devadesát øre. Případně dvě stě devět devadesát na lahev polovičního objemu.

„Budiž vám útěchou, že peníze půjdou na potřebné,“ pronesla žena a odtáhla holčičku ke schodům a k dalším dveřím.

Harry zavřel, došel do kuchyně a začal si smývat krev z ruky. Ucítit palčivou bolest. Po návratu do obývacího pokoje se rozhlédl a zjistil, že na povlaku příkrývky zůstaly krvavé otisky. Spustil se na všechny čtyři a pod pohovkou našel mobil. Žádné esemesky, jen tři zmeškané hovory z včerejšího večera, jeden od Bjørna Holma, kriminalistického technika původem z Totenu, a dva od Alexandry z Ústavu soudního lékařství. Harry se s ní

dal dohromady teprve před nedávnem, potom, co ho Ráchel vyhodila, ale podle toho, co o ní věděl – a co si pamatoval –, nepatřila k tomu typu žen, které považují menstruaci za překážku pohlavního styku. Před jejich první společnou nocí ho dostrkala domů, a když pak oba přede dveřmi jeho bytu marně pátrali v jeho kapsách po klíčích, znepokojivě rychle a bez potíží si odemkla paklíčem, načež Harryho položila na pohovku, kam si k němu přilehla. Když se probudil, byla pryč, nechala mu tam jen lístek s poděkováním za poskytnuté služby. Takže krev klidně mohla být její.

Harry zavřel oči a snažil se soustředit. Události posledních dvou týdnů a jejich časová posloupnost mu splývaly, ale co se týkalo včerejšího večera a dnešní noci, měl okno. Dokonce totální okno. Otevřel oči a pozoroval pálící pravici. Tři zkrvavené klouby se sedřenou kůží a zaschlou krví na okrajích tržných ran. Musel se s někým porvat. A tři klouby, to znamenalo několik úderů. Teď si všiml, že má krev i na kalhotách. Bylo jí tolik, že nemohla pocházet jen z poraněných kloubů. A sotva byla menstruační.

Stahoval povlak z přikrývky a přitom vytáčel číslo Bjørna Holma.

Slyšel, jak telefon na druhém konci vyzvání, a věděl, že se teď někde ozývá zvonění v podobě jisté písničky Hanka Williamse, o níž Bjørn tvrdil, že pojednává o takovém kriminalistickém technikovi, jako je on sám.

„Jak se vede?“ ozval se Bjørn dobráckým totenským dialektem.

„Jak se to vezme,“ odpověděl Harry a vydal se do koupelny. „Nemohl bys mi půjčit tři kila?“

„Je neděle, Harry. Dneska alkohol nekoupíš.“

„Neděle?“ Harry si vysvlékl kalhoty a nacpal je spolu s povlakem do přetékajícího koše na prádlo. „Kurva drát.“

„Ještě něco?“

„Zjistil jsem, žes mi kolem deváté volal.“

„Ano, ale nebrals to.“

„Ne, zdá se, že telefon se posledních čtyřiaadvacet hodin válel pod pohovkou. A já seděl v Jealousy.“

„Říkal jsem si to, tak jsem brknul Øysteinovi a ten mi prozradil, že tam jsi.“

„A dál?“

„Tak jsem tam dojel. Ty si vážně nic nepamatuješ?“

„Do prdele, do prdele. Co se stalo?“

Harry zaslechl kolegův povzdech a představil si, jak Bjørn v kulaté bledé tváři rámované bekovkou a největšími a nejzrzavějšími kotletami na celém osloském policejním ředitelství protočil lehce vypoulené tresčí oči.

„Co chceš vědět?“

„Jenom to, co bych podle tebe vědět měl,“ opáčil Harry. V koši na prádlo cosi zaznamenal: skleněné hrdlo vykukující mezi špinavými spodky a tričky. Lahev vytáhl. Jim Beam. Prázdná. Nebo ne? Odšrouboval víčko, přiložil hrdlo k ústům a zaklonil hlavu.

„O. K., tak tady je stručné hlášení. Když jsem ve 21.15 přišel do Jealousy, byl jsi na šrot, a než jsem tě ve 22.30 naložil do auta, že tě odvezu domů, omílal jsi pořád dokola totéž. Mluvil jsi bez ustání o jedné jediné osobě. Hádej o které.“

Harry neodpověděl a zašilhal do lahve na stékající kapičku.

„O Ráchel,“ odpověděl si Bjørn sám. „V autě jsi odpadnul a mně se podařilo dostat tě do bytu, to je všechno.“

Harry podle rychlosti kapky poznal, že má dost času, a oddálil hrdlo od úst. „Hm, vážně?“

„To je stručná verze.“

„Porvali jsme se?“

„Jako my dva?“

„Podle důrazu na *my dva* soudím, že já jsem se rozhodně porval. S kým teda?“

„Ten nový majitel baru od tebe dostal ránu.“

„Jednu ránu? Když jsem se probral, měl jsem zkrvavené tři klouby a zakrvácené kalhoty.“

„První ranou jsi ho zasáhl do nosu, až mu vytryskla krev. Ale on se pak sklonil a tys místo něj trefil zeď. A nejenom jednou. Myslím, že na té zdi budou ještě krvavé stopy.“

„A Ringdal mi tu ránu nevrátil?“

„Upřímně řečeno jsi byl tak na plech, Harry, žes kolem sebe jenom máchal. S Øysteinovou pomocí se mi tě podařilo zarazit, aby sis neublížil ještě víc.“

„Kurva drát, já jsem fakt úplně mimo.“

„No, tu jednu ránu si Ringdal nejspíš zasloužil. Přehrál tam celé elpíčko *White Ladder* a hodlal ho pustit znovu od začátku. Tys mu začal nadávat, že ničí dobrou pověst baru, kterou jste podle tebe vybudovali ty, Øystein a Ráchel.“

„Taky že jsme ji vybudovali! Ten bar byl zlatěj důl, Bjørne. Ringdal ho dostal sakumprásk za hubičku a já za to požadoval jedno jediné: aby se vyvaroval sraček a hrál tam pořádnou muziku.“

„Tvoji muziku?“

„Naši muziku, Bjørne. Tvoji, moji, Øysteinovu, Mehmetovu... Ne kruci nějakýho zasranýho Davida Graye!“

„Možná jsi měl předem definovat... Jejda, kluk brečí, Harry.“

„Jasně, sorry. Díky. A sorry za včerejšek. Kurva, mluvím jak kašpar. Radši to ukončíme. Pozdravuj Katrine.“

„Je v práci.“

Zavěsili. A v téže chvíli se Harrymu mihl před očima jakýsi záblesk. Seběhlo se to tak rychle, že nepoznal, co viděl, ale srdce se mu zničehonic rozbušilo natolik zběsile, že se musel posadit a jen lapal po dechu.

Podíval se na lahev, kterou stále držel dnem vzhůru. Kapka z ní mezitím vytekla. Sklopil pohled. Hnědě se třpytila na původně bílé, nyní špinavé dlažbě.

Vzdychl. Nahý klesl na kolena, dlažba ho do nich zastudila. Vystrčil jazyk, s nádechem se sklonil a čelo si opřel o podlahu jako při modlitbě.

Harry rázoval ulicí Pilestredet. Vysoké martensky zanechávaly černé stopy v tenké vrstvičce sněhu, který napadl přes noc a který se ze všech sil snažilo rozehrát nízké jarní slunce, než zapadlo za fasády starších čtyř- nebo pětipodlažních domů. Naslouchal, jak drobné kamínky, které uvázly v hrubém vzorku podrážek, rytmicky škrabají o asfalt, a přitom míjel vysoké moderní bytové domy na bývalém pozemku Říšské nemocnice, kde se před téměř padesáti lety narodil. Pohlédl na nejnovější pouliční umění na fasádě Blitzu, kdysi zchátralého činžáku zabraného levicovými aktivisty, který se stal baštou pankáčů a kde v pubertě absolvoval různé obskurní koncerty, ačkoli k pankáčům nikdy nepatřil. Minul Rex Pub, kde se zpíjel do němoty v dobách, kdy se tahle hospoda ještě jmenovala jinak, kdy pivo bylo levnější, vyhazovači flexibilnější a kdy sem chodili pařit vyznavači jazzu. Ani mezi ně tehdy nepatřil. Stejně jako nepatřil mezi spasené a v hádankách mluvící příslušníky letničního hnutí hned naproti. Minul budovu městského soudu. Kolik vrahů před něj pohnal? Spoustu. Ne dost. Protože v nočních múrách se mu nezjevovali ti, které dopadl, nýbrž ti, kteří mu unikli – a také jejich oběti. Přesto jich zatkl tolik, že si udělal jméno, získal pověst. Dobrou i špatnou. Pojil se s ní rovněž přímý nebo nepřímý podíl na smrti některých kolegů. Došel na ulici Grønlandsleiret, kde se národnostně homogenní Oslo někdy v sedmdesátých letech nakonec setkalo s okolním světem – nebo naopak. Restaurace s arabskými názvy, obchody se zeleninou a s kořením dováženými z Karáčí, Somálky v hidžábech na nedělní procházce s kočárky a horlivě diskutující muži kráčejí

tří kroky za nimi. Harry tu však identifikoval i několik hospod z dob, kdy dělnická třída v Oslu měla ještě bílou pleť a tahle čtvrt patřila jí. Prošel kolem grónlandského kostela a začal stoupat ke skleněnému paláci na konci parku. Než otevřel těžké vstupní dveře, kovové s kulatým okénkem, otočil se. Rozhlédl se po Oslu. Ošklivé i krásné. Studené i vřelé. Za některých dní tohle město miloval, za jiných nenáviděl. Nedokázal ho však opustit. Občas si od něj potřeboval odpočinout, na chvíli se vydat pryč, to ano. Ale nedokázal ho opustit navždy. Tak, jako ona opustila jeho.

Strážný ho nechal projít a Harry si při čekání na výtah rozepnul dvouřadý zimmník. Přesto ho zaplavil pot. A ve chvíli, kdy se před ním dveře výtahu otevřely, se roztřásl. Pochopil, že dneska to nezvládne, otočil se a vydal se do šestého podlaží po schodech.

„Pracuješ i v neděli?“ zvedla Katrine Brattová pohled od počítače poté, co jí Harry bez zaklepání napochodoval do kanceláře.

„Nápodobně.“ Ztěžka dosedl na židli před jejím psacím stolem.

Setkali se pohledem.

Harry zavřel oči, zaklonil hlavu a natáhl si dlouhé nohy, které mu dosahovaly až k psacímu stolu. Ke stolu, který Katrine převzala společně s funkcí po Gunnaru Hagenovi. Nechala si stěny vymalovat světlejší barvou a zbrousit parketovou podlahu, ale jinak vypadala kancelář vedoucího stejně jako předtím. A přestože byla Katrine Brattová novopečenou šéfkou oddělení vražd a novopečenou matkou, viděl v ní Harry nadále onu tmavookou nespoutanou dívku s černou ofinou, co k nim kdysi přišla z bergenského policejního ředitelství a přinesla si s sebou plán, psychické problémy a koženou bundu sladěnou s barvou vlasů, která jí obepínala tělo, jež vyvracelo tvrzení, že v Bergenu nemají ženský

rod, a od kterého Harryho kolegové leckdy nedokázali odtrhnout zrak. Za to, že Katrine sama měla oči jen pro Harryho, mohly obvyklé paradoxní důvody. Jeho špatná pověst. To, že už byl zadaný. A to, že na ni hleděl pouze jako na kolegyni.

„Možná se pletu,“ zívá Harry, „ale po telefonu to skoro znělo, jako by byl Bjørn rád, že má od práce pokoj a stará se o dítě.“

„Taky že je rád,“ odpověděla Katrine a natukala cosi do počítače. „A co ty? Jsi taky rád, že...“

„Mám pokoj od manželky?“

„Chtěla jsem se zeptat, jestli jsi rád, že ses vrátil sem na oddělení vražd.“

Harry otevřel jedno oko. „Když mám na starosti úkoly příslušející obyčejnému strážmistrovi?“

Katrine vzdychla. „Za dané situace jsme pro tebe s Gunnarem víc udělat nemohli. Cos vlastně čekal?“

Harry otevřeným okem putoval po kanceláři a přitom uvažoval, co vlastně očekával. Že Katrinina kancelář získá ženský ráz? Že mu tady dají stejný prostor, jaký měl, než coby vyšetřovatel vražd skončil, začal přednášet na policejní akademii, oženil se s Ráchel a pokusil se žít v poklidu a bez alkoholu? Samozřejmě pro něj víc udělat nemohli. Katrine ho s Hagenovým požehnáním a s Bjørnovou pomocí doslova vytáhla ze stoky a zajistila mu tohle místo, dala mu důvod, aby se vzchopil, aby myslel na něco jiného než na Ráchel, aby měl výmluvu, proč se nemůže upít k smrti. A fakt, že Harry nabídku třídit dokumenty a procházet staré nevyřešené případy s poděkováním přijal, jen dokazoval, že je mnohem víc na dně, než vůbec pokládal za možné. Ačkoli zkušenosti mu napovídaly, že vždycky se dá klesnout ještě níž. Odkáslal si.

„Nepůjčila bys mi pětikilo?“

„Sakra, Harry.“ Katrine mu věnovala zoufalý pohled. „Kvůli tomu jsi tady? Včera ti to nestačilo?“

„Takhle to nefunguje. Poslalas za mnou Bjørna, aby mě odtáhl?“

„Ne.“

„Tak jak mě našel?“

„Harry, každý ví, kde se zdržuješ po večerech. A dost lidí si myslí, že je zvláštní, že sis vybral zrovna bar, který jsi nedávno prodal.“

„Zpravidla se tam neodvází bývalému majiteli nenalít.“

„Po včerejšku tu odvahu možná najdou. Podle toho, co Bjørn povídal, se majitel na rozloučenou vyjádřil v tom smyslu, že odteď máš doživotně zakázaný vstup.“

„Vážně? Nepamatuju si ani hovno.“

„Trochu ti napovím. Snažil ses Bjørna přesvědčit, aby ti pomohl sepsat trestní oznámení kvůli tomu, jakou hrají v Jealousy hudbu, a potom, aby zavolal Ráchel a přivedl ji k rozumu. Z vlastního mobilu, protože ty jsi svůj nechal ležet doma, a navíc jsi vyjádřil pochybnosti, že by Ráchel telefon zvedla, kdyby viděla, že voláš zrovna ty.“

„Proboha,“ zasténal Harry a skryl tvář v dlaních. Chvíli si masíroval čelo.

„Neříkám ti to proto, abych ti sypala sůl do ran, ale proto, abych ti ukázala, co se s tebou děje, když chlastáš.“

„Tofakdík,“ zamumlal Harry a sepjal ruce na břicho. Všiml si, že na krajíčku psacího stolu přímo před ním leží dvoustovka.

„Tohle nestačí na to, aby ses ožral,“ pronesla Katrine. „Ale je to dost, abys usnul. Protože přesně to potřebuješ. Vyspat se.“

Zadíval se na ni. Pohled jí s léty změkkl, už nebyla onou vzteklou dívkou, která se chtěla pomstít celému světu. Možná ji změnila odpovědnost za jiné, odpovědnost za kolegy na oddělení a za devítiměsíčního chlapce. Jasně, něco takového nejspíš v člověku probudí ochranné instinkty a otupí hrany. Když během případu Vampyrista, který vyšetřovali před půldruhým

rokem, musela Ráchel do nemocnice a Harry se ztřískal, Katrine mu pomohla a vzala ho k sobě. Dovolila mu, aby jí pozvracel vycíděnou koupelnu, a dopřála mu několik hodin tvrdého spánku v její a Bjørnově posteli.

„Ne, nepotřebuju se vyspat, potřebuju případ.“

„Jeden jsme ti dali...“

„Potřebuju případ Finne.“

Katrine vzdychla. „Vraždy, na které narážíš, nejsou žádný případ Finne, nic nepoukazuje na to, že by je Finne spáchal. A jak jsem říkala, nasadila jsem na to dost lidí.“

„Tři vraždy. Tři nevyřešené vraždy. A ty si myslíš, že nepotřebuješ člověka, který by prokázal to, co oba víme, totiž že je spáchal Finne?“

„Máš svůj případ, Harry. Vyřeš ho a rozhodování přenechej mně.“

„Můj případ žádný případ není, je to domácí zabijačka, manžel se přiznal a máme jak motiv, tak potřebné důkazy.“

„Klidně může přiznání zničehonic stáhnout a pak by se nám hodilo mít v ruce něco solidnějšího.“

„Takový případ bys klidně mohla svěřit Wyllerovi nebo Skarremu nebo nějakému mladochovi. Finne je ale sériový vrah a magor, co znásilňuje ženské, a na to máš momentálně akorát jednoho vyšetřovatele s příslušnými schopnostmi, a tím jsem já.“

„Ne, Harry! Moje poslední slovo.“

„Proč?“

„Proč? Podívej se na sebe! Kdybys byl šéfem oddělení vražd, poslal bys ožralého nevypočitatelného kriminalistu za našimi už beztak skeptickými kolegy do Kodaně a Stockholmu, kteří jsou si celkem jistí, že vraždy v jejich městech nespáchal stejný člověk? Vidiš sériové vrahy všude, protože máš mozek naprogramovaný na vyšetřování sériových vražd.“

„To je jistě pravda, ale tohle byl Finne. Všechno nasvědčuje tomu, že ty činy...“

„Dost! Harry, musíš se těch utkvělých představ zbavit.“

„Utkvělých představ?“

„Bjørn mi říkal, že v ožralosti pořád meleš o Finnem, o tom, že ho musíš dostat dřív, než dostane on tebe.“

„V ožralosti? Opakuj po mně: v opilosti. Opilosti.“ Harry si přitáhl dvoustovku a zastrčil ji do kapsy kalhot. „Hezkou neděli.“

„Kam jdeš?“

„Někam, kde můžu ctít den sváteční.“

„Máš ve vzorku podrážek kamínky, tak na mé parкетové podlaze zvedej pořádně nohy.“

Harry mašíroval ulicí Grønlandsleiret směrem ke stylové restauraci Olympen a koktejlovému baru Pigalle. Nebyly to zrovna podniky podle jeho gusta, nacházely se však nejbliž. Na hlavní grønlandské tepně byl tak slabý provoz, že klidně přešel na červenou a přitom ještě hleděl do mobilu. Zvažoval, jestli má Alexandře zavolat zpátky, ale pak ten nápad zavrhl. Neměl na to nervy. Podle seznamu odchozích hovorů zjistil, že včera šestkrát volal Ráchel. Při pohledu na ten počet se otrásl. Občas byl technický jazyk zbytečně přesný.

Ve chvíli, kdy přešel na protější chodník, ho náhle bodlo v hrudi a srdce mu začalo splašeně uhánět, jako by ztratilo omezovač rychlosti. Sotva stihl pomyslet na srdeční infarkt, bylo to pryč. Také ho napadlo, že by to nebyl nejhorší odchod. Bodnutí v hrudi. Pád na kolena. Čelem o asfalt. The End. Ještě pár dní chlastání v takovém tempu a tenhle konec ani nebude tak strašně nereálný. Harry kráčel dál. Così mu předtím blesklo hlavou. Něco o chlup zřetelnějšího než ráno. Jenže pak to také odplulo, jako sen, který při probuzení zmizí.

Zastavil se přede dveřmi restaurace Olympen a nahlédl dovnitř. Tenhle podnik, který ještě před pár lety patřil k nejzaplivanějším putykám v Oslu, prošel natolik důkladnou renovací, až teď zaváhal. Chvilí si měřil novou klientelu sedící uvnitř. Směs hipsterů a slušně oblečených dvojic, ale i rodiny s malými dětmi, které mají málo času vařit a dostatek peněz na nedělní večeři v restauraci.

Zkusmo vsunul ruku do kapsy. Nahmatal dvoustovku, ale ještě něco jiného. Klíč. Ne svůj, nýbrž od bytu té rodiny, kde došlo k vraždě. Hradní ulice ve čtvrti Tøyen. Vlastně pořádně nevěděl, proč si ten klíč vyžádal, když případ už byl objasněný. Nicméně tak získal místo činu pro sebe. Úplně pro sebe, protože druhý, takzvaný technický vyšetřovatel, který se měl na vyšetřování podílet, Truls Berntsen, nehnul ani prstem. Berntsen byl na oddělení vražd přijat eufemisticky řečeno nikoli na základě svých schopností, nýbrž díky svému kamarádovi z dětství a bývalému vrchnímu policejnímu náčelníkovi, nynějšímu ministru spravedlnosti Mikaelu Bellmanovi. Byl naprosto nepoužitelný a s Katrine uzavřel nepsanou dohodu o tom, že bude držet od vyšetřování ruce pryč a soustředí se na vaření kávy a vyřizování jednoduchých administrativních záležitostí. Což v praxi znamenalo pasiáns a tetris. Káva nechutnala líp než předtím, ale poslední dobou se občas stalo, že Harryho porazil v tetrisu. Ve své kanceláři utopené v podzemí, kde je od sebe dělila jedenapůl metru vysoká rozpadající se stěna na kolečkách, představovali popravdě řečeno žalostný pár.

Harry opět sklopil pohled. Těsně u okna seděla rodina s malými dětmi a vedle ní zahlédl volnou kóji. V téže chvíli si ho všiml chlapeček u stolu, rozesmál se a začal na něj ukazovat. Otec sedící zády se otočil a Harry automaticky ustoupil o krok do tmy. Z téhle vzdálenosti mu odraz vlastního bledého zbrzděného

obličej splýnul s obličejem chlapce uvnitř. Vytanula mu jistá vzpomínka. Dědeček a on sám jako kluk. Letní prázdniny a rodinné večeře v údolí Romsdalen. Jak se dědečkovi pochechtával. Jak se rodiče tvářili ustaraně. Jak byl dědeček opilý.

Znovu sevřel klíče. Hradní ulice. Má to tam tak pět šest minut chůze.

Vytáhl telefon. Podíval se do seznamu hovorů. Vytočil číslo. Čekal, přitom si zkoumavě prohlížel klouby pravačky. Bolest pomalu ustupovala, takže úder nemohl být zase tak tvrdý. Ale dalo se čekat, že panenský nos člověka, který miluje Davida Graye, mnoho nesnese a hned z něj vytryskne krev.

„Ano, Harry?“

„Ano, Harry?“

„Večeřím.“

„O. K., vezmu to stručně. Můžeš se se mnou po večeři sejít?“

„Ne.“

„Chybná odpověď, zkus to znovu.“

„Ano?“

„Teď jsi to trefil. Hradní ulice 5. Zavolej mi, až dorazíš, dojdu ti dolů otevřít.“

Harry uslyšel, jak si jeho dlouholetý kamarád Ståle Aune, psycholog, kterého oddělení vražd pravidelně využívalo jako konzultanta při vyšetřování, zhluboka povzdychl. „Znamená to, že mě nezveš do baru, abych za tebe zaplatil, nýbrž že jsi zkrátka a dobře střízlivý?“

„Copak jsem tě za sebe někdy nechal platit?“ Harry vytáhl krabičku camelek.

„Dřív jsi platíval účty sám a všechno sis pamatoval. Jenomže alkohol ti pomalu vyžírání konto i paměť, uvědomuješ si to?“

„Jo. Jde o tu domácí zabijačku. Jak manžel nožem...“

„Ano, ano, četl jsem o ní.“

Harry si vložil cigaretu mezi rty. „Tak přijdeš?“

Znovu se ozval hlasitý povzdech. „Pokud se díky tomu pár hodin nedotkneš lahve, tak ano.“

„Skvělé,“ pronesl Harry, ukončil hovor a zasunul telefon zpátky do kapsy zimmíku. Zapálil si. Zhluboka potáhl. Stál zády k zavřeným vstupním dveřím. Stihl by si tu dát pivo a přitom dorazit do Hradní ulice před Aunem. Zevnitř proudila ven hudba. Vyznání lásky s autotunem. Ve chvíli, kdy vskočil do vozovky, napráhl omluvně ruku k brzdícímu vozu.

Za fasádou bývalého činžáku v Hradní ulici se skrývaly nově vybudované byty a v nich světlé obývací pokoje propojené s kuchyněmi, moderní koupelny a balkony obrácené do dvora. Harry je považoval za varovnou předzvěst toho, že i čtvrt Tøyen se dočká renovace, ceny za metr čtvereční vylétnou do závratné výše, vymění se obyvatelstvo a celá městská část získá vyšší sociální status. Přistěhovalcké obchody s potravinami a malé hospůdky ustoupí fitness centrům a hipsterským restauracím.

Psychologovi se na subtilní židli, kterou mu Harry přitáhl doprostřed světlé parketové podlahy vedle té své, sedělo nepohodlně. Harry předpokládal, že na vině je nepoměr mezi židlí a Ståleho otlým tělem a také brýle – psycholog je měl totiž stále zamlžené, neboť se neochotně zřekl jízdy výtahem a vyšel s Harrym do druhého patra po schodech. Nebo za to možná mohla kaluž sražené krve mezi nimi, připomínající černou voskovou pečet. Když byl Harry malý, dědeček mu o jedněch letních prázdninách řekl, že peníze nejsou k snědku. Harry po návratu do svého pokoje vzal pětkorunu, kterou mu dědeček dal, a zkusil to. Vybavil si trnutí zubů, kovový pach a nasládlou chuť. Úplně totéž cítil, když si olizoval krev z ran. Nebo když se později dostal na místa činů, kde došlo k vraždě, ačkoli krev

už byla stará. Stejný pach se vznášel i v téhle místnosti. Mince. Krvavé peníze.

„Nůž,“ řekl Stále Aune a přimáčkl si ruce do podpaží, jako by se bál, že mu je někdo sebere. „Když na ten nůž pomyslím... Chladná ocel provrtávající se ti kuží do těla. Jsem z toho úplně vydřený, abych použil výraz současné mládeže.“

Harry neodpověděl. On sám i oddělení vražd využívali Auneho jako konzultanta tolik let, až nedokázal přesně určit, kdy začal o pět let staršího psychologa považovat za přítele. Znal ho však rozhodně dost dobře na to, aby věděl, že když se Aune tváří, jako by neměl tušení, že výraz „vydřený“ je starší než oni sami, činí tak z koketérie. Aune se rád prezentoval jako stará konzervativní duše nepodléhající duchu doby, za nímž se jeho kolegové tak zuřivě hnali ve snaze být považováni za „progresivní“. V tisku a v odborných kruzích se nechával slyšet, že „společným rysem psychologie a náboženství je, že zpravidla poskytují takové odpovědi, po nichž lidé touží. V temnu, do něhož ještě neproniklo světlo vědy, mají psychologie a náboženství volné pole působnosti. A kdyby se všichni ti psychologové a kněží měli držet toho, co skutečně víme, přišli by o práci.“

„Takže tady manžel bodl svou ženu... kolikrát?“

„Třináctkrát,“ odpověděl Harry a rozhlédl se. Na stěně přímo před nimi visela zarámovaná velká černobílá fotografie manhattanských mrakodrapů. S budovou Chrysleru uprostřed. Patrně z IKEA. No a co? Snímek to byl pěkný. A pokud člověku nevadilo, že tutéž fotografii má doma kdekdo a že na ni někteří návštěvníci zaručeně budou hledět s despektem, a to nikoli proto, že by nebyla dobrá, nýbrž proto, že je koupená v IKEA, stálo za to si ji pořídit. Tyhle argumenty Harry předložil Ráchel, když mu řekla, že by si přála číslovanou fotografii Torbjørna Rødlanda v ceně osmdesáti tisíc

korun, zachycující dlouhou bílou limuzínu, jak stojí napříč přes vozovku v serpentíně v Hollywood Hills. Ráchel mu dala bez výhrad za pravdu, což ho uspokojilo natolik, že jí tu fotografii bílé limuzíny koupil. Sice mu došlo, že ho doběhla, ale zároveň ve vši tichosti musel uznat, že to prostě je lepší snímek.

„Měl vztek,“ navrhl Aune a rozepnul si knoflíček košile, k níž denně nosil motýlka, zpravidla s obrázkem nebo se vzorem na pomezí serióznosti a vtipnosti, jako byl třeba ten se žlutými hvězdičkami připomínající vlajku Evropské unie.

V některém sousedním bytě se rozplakalo dítě.

Harry odklepl popel. „Prý si podrobně nevzpomíná, jak ji zabil.“

„Potlačuje vzpomínky. Měl jsi mě nechat, abych ho zhyponotizoval.“

„Nevěděl jsem, že provádíš i takovéhle praktiky.“

„Jako hypnózu? A jak si asi myslíš, že jsem se oženil?“

„No, v tomhle případě to nebylo nutné. Nalezené stopy dokládají, že žena mířila v obýváku směrem od něj a že se vydal za ní a nejdřív ji bodl zezadu. Ránu jí zasadil nízko, do oblasti ledvin. Nejspíš právě proto sousedi neslyšeli výkřik.“

„Jak to?“

„Jedná se o natolik bolestivé místo, že bodnutí do něj oběť paralyzuje, ta nedokáže ani vykřiknout, téměř okamžitě ztratí vědomí a zemře. Mimochodem, tuhle metodu upřednostňují taky vojenští profíci při takzvaném *silent killing*.“

„Vážně? A co takhle stará dobrá metoda, kdy k oběti přistoupíš zezadu, jednou rukou jí zacpeš pusku a druhou jí prořízneš hrdlo?“

„Ta už je out a beztak nikdy nebyla moc dobrá. Vyžaduje značnou koordinaci a jistou ruku. Překvapivě často se stávalo, že vojáci pořezali sami sebe.“

Aune se zašklebil. „Ovšem předpokládám, že ten manžel nebyl bývalý člen vojenské speciální jednotky nebo tak něco?“

„Pravděpodobně se trefil čirou náhodou. Nic nenasvědčuje tomu, že měl v úmyslu vraždu nějak maskovat.“

„V úmyslu? Ty se domníváš, že ten čin byl plánovaný, nikoli impulzivní?“

Harry pomalu přikývl. „Dcera si šla zaběhat a manžel zavolal policii, než se vrátila domů, abychom byli na místě před domem a zadrželi ji, aby nevešla dovnitř a nenašla matku mrtvou.“

„Jak ohleduplné.“

„Říká se to o něm. Že je to ohleduplný člověk.“ Harry znovu odklepl popel a ten se snesl na zaschlou krev.

„Neměl sis vzít popelník, Harry?“

„Technici už s ohledáním skončili a všechno sedí.“

„Ale i tak.“

„Nezeptal ses na motiv.“

„O. K. Co motiv?“

„Klasika. Vybil se mu mobil, tak si půjčil manželčin, aniž jí o tom řekl. Všiml si v něm jedné textové zprávy, která v něm vzbudila podezření, a tak si přečetl celou korespondenci s tím člověkem. Manželka si s ním psala už půl roku a ze zpráv jasně vyplývalo, že jde o jejího milence.“

„Zkusil si to s ním vyříkat?“

„Ne, ale v hlášení stojí, že policie telefon zajistila, esemesky našla a onoho milence kontaktovala. Asi pětadvacetiletý mladík, o patnáct let mladší než ona. Potvrdil, že spolu měli poměr.“

„Měl bych vědět ještě něco?“

„Manžel byl velice vzdělaný člověk, měl solidní zaměstnání, dost peněz a nikdy žádné oplétačky s policií. Rodina, kolegové, přátelé i sousedi ho popisují jako veselého extroverta, který byl spolehlivost sama. A jak jsi

povídal, byl taky ohleduplný. V hlášeních stálo, že to je *člověk, který by pro rodinu obětoval cokoli*.“ Harry silně potáhl.

„Pozval sis mě sem, protože ten případ za vyřešený nepovažuješ?“

Harry vypustil kouř nosem. „Ten případ je jasný jako facka, důkazy máme zajištěné a absolutně nic se na něm nedá zkurvit, proto mi ho Katrine přenechala. Mně a Trulsi Berntsenovi.“ Harry povytáhl koutky úst, jako by se chtěl usmát. Tahle rodina měla dost peněz. Přesto se rozhodla žít na Tøyenu, v levné přistěhovalecké čtvrti, a kupovat si umění v IKEA. Třeba se jim Tøyen zkrátka líbil. Harrymu se líbil také. A kdoví, třeba je ta fotografie na stěně originál a stála by dnes celé jmění.

„Takže se ptáš, protože...“

„Protože to chci pochopit.“

„Chceš pochopit, proč manžel zavraždí manželku, která za jeho zády udržovala poměr s jiným?“

„Manžel zpravidla zabíjí ve chvíli, kdy je znemožněný před zraky ostatních. A soudě podle výslechů toho milence oba udržovali poměr v naprosté tajnosti, a ke všemu ho hodlali ukončit.“

„Tohle manželovi říct nestihla, než ji bodl?“

„Stihla, ale prý jí nevěřil a tvrdil, že beztak rodinu zradila.“

„Tady to máš. Muži, který obětoval rodině vždycky všechno, připadá taková zrada samozřejmě ještě mnohem horší. Cítí se zostuzený a kvůli dostatečně intenzivnímu zostuzení by zabíjel každý z nás.“

„Každý?“

Aune zamžoural ke knihovně vedle fotografie Manhattanu. „Mají tu beletrii.“

„Jo, všiml jsem si,“ přikývl Harry. Psycholog razil teorii, že vrazi nechtou, a pokud ano, pak maximálně literaturu faktu.

„Znáš Paula Mattiuzziho?“ zeptal se Aune.

„Hm.“

„Psycholog, odborník na vraždy a násilné trestné činy. Člení vrahy do osmi základních kategorií. Do prvních sedmi ty ani já nespadáme. Ale v osmé, kterou Mattiuzzi nazývá kategorií traumatizovaných, je místo pro nás pro všechny. Vraždíme v reakci na prostý, zato masivní útok na naši identitu. Ten útok vnímáme jako urážku, kterou nedokážeme spolknout. Vyvolává v nás pocit bezmoci, ochromuje nás, a kdybychom nezareagovali, ztratili bychom právo dál žít, nebo se přinejmenším pokládat za muže. A nevěru může někdo prožívat i takhle.“

„No dobře, ale *pro všechny*?“

„Traumatizovaný vrah nemá jasně dané osobnostní rysy jako ostatních sedm typů. Jedině v téhle kategorii najdeš vrahy, kteří čtou Dickense a Balzaca.“ Aune se zhluboka nadechl a povytáhl si rukávy tvídového saka.

„Harry, o co ti vlastně jde?“

„Jak to myslíš, vlastně?“

„Víš o vrazích víc než kdokoli jiný, koho znám, nic z toho, co jsem řekl o zostuzení nebo o těch kategoriích, pro tebe není novinka.“

Harry pokrčil rameny. „Možná jen potřebuju, aby mi to někdo jiný zopakoval nahlas ještě jednou, jinak tomu neuvěřím.“

„A čemu nemůžeš uvěřit?“

Harry se podrbal v nakrátko střižených nepoddajných světlých vlasech, v nichž se mu už místy objevovaly šediny. Ráchel mu říkala, že se začíná podobat jezkovi.

„Nevím.“

„Možná za to může jen tvoje ego, Harry.“

„Jak to myslíš?“

„To je snad taky jasné, ne? Dostal jsi ten případ potom, co ho vyřešil někdo jiný. A teď bys rád našel něco, co by zasel pochybnosti. Něco, co by ukázalo, že Harry Hole objevil, co jiný přehlédl.“

„A jestli to tak je?“ opáčil Harry s pohledem upřeným na žhnoucí konec cigarety. „Co když jsem se narodil s velkolepým vyšetřovacím talentem a vyvinuly se u mě instinkty, které ani já sám nedokážu analyzovat?“

„Teď doufám, že žertuješ.“

„Tak trochu. Přečetl jsem si výslechové protokoly. Z manžellových odpovědí dost jasně vyplývá, že utrpěl celkem velké trauma. Ale pak jsem si poslechl záznamy.“ Harry upřel pohled před sebe.

„No a co?“

„Jeho hlas zněl spíš ustrašeně než rezignovaně. Přiřknání rovná se rezignace. Potom by se člověk už bát neměl.“

„Čeká ho přece trest.“

„Trest už má za sebou. Tím bylo ponížení. Bolest. Pohled na umírající milovanou bytost. Vězení je izolace. Ticho. Rutina. Mír. To musí být jen úleva. Možná si dělal starosti kvůli dceři, co s ní bude.“

„A navíc ho čekají plameny pekelné.“

„V těch už se smaží.“

Aune vzdychl. „Dobře, dovol mi tedy zopakovat otázku: Co vlastně chceš?“

„Chci, abys zavolal Ráchel a vysvětlil jí, že se ke mně musí vrátit.“

Psycholog vytřeštil oči.

„Teď doopravdy žertuju,“ uklidnil ho Harry. „Mívám bušení srdce. Záchvaty úzkosti. Ne, to ne. Něco se mi... zdálo. Něco, co nedokážu popsat, ale pořád se mi to vrací.“

„Konečně jednoduchý problém,“ zaradoval se Aune. „Opilost. Psychologie nepatří k vědám, které by se mohly odvolávat na velké množství prokazatelných faktů, ovšem zrovna vztah mezi požíváním omamných látek a psychickými poruchami je prozkoumaný důkladně. Jak dlouho už to trvá?“

Harry se podíval na hodinky. „Dvě a půl hodiny.“
Stále Aune se dutě zasmál. „A se mnou jsi chtěl mluvit proto, aby sis mohl nalhat, že jsi vyhledal externí lékařskou pomoc a teprve pak ses vrátil k samoléčbě?“

„Nejde o ty obvyklé záležitosti,“ namítl Harry. „Nejde o duchy.“

„Protože ti přicházejí v noci?“

„Ano. A neskrývají se. Vidím je a poznávám je. Jsou to oběti, mrtví kolegové. Vrazi. Tohle bylo něco jiného.“

„Tušíš co?“

Harry zavrtěl hlavou. „Někdo zavřený, za mřížemi. Podobal se...“ Harry se předklonil a típl cigaretu v zaschlé kaluži krve.

„Sveinu ‚Snoubenci‘ Finnemu,“ doplnil Aune.

Harry vzhlédl a povytáhl obočí. „Jaks na to přišel?“

„Prý se domníváš, že po tobě jde.“

„Tys mluvil s Katrine.“

„Dělá si o tebe starosti. Chtěla, abych to vyhodnotil.“

„A tys souhlasil?“

„Řekl jsem, že jako psycholog od tebe nemám potřebný odstup. Ale jasně, paranoia koreluje s alkoholismem.“

„To já jsem ho dostal za mříže, Stále. Byl to můj první případ. Odsoudili ho na dvacet let za znásilnění a vraždy.“

„Dělal jsi jenom svoji práci, není důvod se domnívat, že by si to Finne vzal osobně.“

„Ke znásilněním se přiznal, ale tvrdil, že vraždy na svědomí nemá, že jsme podvrhli důkazy. Předloni jsem ho navštívil ve vězení, chtěl jsem tehdy zjistit, jestli by nám nepomohl s vyšetřováním případu Vampyrista. Těsně před odchodem mě informoval, kdy přesně ho propustí, a zeptal se mě, jestli s rodinou bydlím na bezpečném místě.“

„Ráchel to věděla?“

„Ano. Na Nový rok jsem našel ve sněhu v cípu lesa před kuchyňským oknem našeho domu otisk kanad, tak jsem tam namontoval fotopast.“

„To přece mohl být kdokoli. Někdo, kdo zabloudil.“

„Na soukromý pozemek s bránou a příkrou padesátimetrovou příjezdovou cestou pokrytou ledem?“

„Počkat. Neodstěhoval ses snad o Vánocích?“

„Tak nějak.“ Harry rukou odmávl kouř.

„Ovšem na pozemku, v tom cípu lesa, jsi byl až potom? Věděla to Ráchel?“

„Ne, ale klid, nestal se ze mě stalker. Ráchel se už tak dost bála a já se chtěl jenom přesvědčit, jestli je všechno v pořádku. A nebylo.“

„Takže nevěděla ani o té fotopasti?“

Harry pokrčil rameny.

„Harry?“

„Hm?“

„Jsi si naprosto jistý, že tu fotopast jsi tam instaloval kvůli Finnemu?“

„Myslíš si snad, že jsem chtěl zjistit, jestli za mojí ženou nechodí milenci?“

„A chtěl?“

„Ne,“ prohlásil Harry rozhodně. „Pokud mě Ráchel nechce, ať si klidně najde někoho jiného.“

„Tomu sám věříš?“

Harry vzdychl.

„Fajn. Povídal jsi, že jsi v tom záblesku uviděl zavřeného někoho, kdo se podobal Finnemu?“

„Ne, tos řekl ty. Nebyl to Finne.“

„Že ne?“

„Ne, byl jsem to... já.“

Stále Aune si prohrábl prořídle vlasy. „A ode mě chceš teď slyšet diagnózu?“

„No tak. Úzkost?“

„Myslím, že tvůj mozek hledá důvody, proč by tě Ráchel měla potřebovat. Třeba proto, abys ji chránil před

vnějšími nepřáteli. Jenomže ty nejsi nikde zavřený, ale naopak vyhnáný ven, Harry. Smiř se s tím a přenes se přes to.“

„Když odhlédnu od toho smíření, nemohl bys mi naordinovat nějakou medicínu?“

„Spánek. Pohyb. A možná by ses měl zkusit seznámit s někým, kdo by odvedl tvoje myšlenky od Ráchel.“

Harry si vsunul cigaretu do koutku úst a zvedl do vzduchu palec.

„Za prvé spánek. Každý večer se ožírám do bezvědomí.“ Zvedl ukazovák. „Za druhé pohyb. Pouštím se do rvaček v barech, které mi dřív patřily.“ Zvedl šedý titanový prst. „Za třetí seznamování. Šoustám ženské, ošklivé i krasavice, a pak s některými vedu smysluplné hovory.“

Aune se na něj zadíval. Vzápětí si ztěžka povzdychl, zvedl se a zapnul si tvídové sako. „Tak v tom případě by to mělo být v pohodě.“

Harry po psychologově odchodu zůstal sedět a hleděl z okna. Potom vstal a prošel ostatní místnosti v bytě. Ložnice manželů byla uklizená a čistá, postel ustlaná. Nahlédl do šatních skříní. Manželčina garderoba zabírala celkem čtyři a měla vymezený dostatek prostoru, zatímco manžel měl šaty vmáčknuté do jedné jediné. Ohleduplný člověk. Na tapetách v dceřině pokojíku byly patrné obdélníky sytějších barev. Harry to tipoval na pubertální plakáty, které dcera v devatenácti letech sundala. Pořád tu ale měla pověšený menší obrázek, kluka s elektrickou kytarou Rickenbacker kolem krku.

Harry si prohlédl sbírku desek na polici pod zrcadlem.

Propagandhi. Into It. Over It. My Heart to Joy. Panic! at the Disco. Emo záležitosti.

Proto ho překvapilo, že když pustil desku ležící na gramofonu, uslyšel měkké ospalé tóny, které zněly jako raní Byrds. Avšak navzdory dvanáctistrunné kytaře

připomínající kytaru Rogera McGuinna mu rychle došlo, že se jedná o produkci novějšího data. Bez ohledu na to, kolik zesilovačů a starých mikrofonů Neumann se použilo, retroprodukce nikdy nikoho neošálila, a navíc vokalista zpíval s lehkým norským přízvukem a podle jeho hlasu se zdálo, že poslouchal spíš Thoma Yorcka a Radiohead anno 1995 než Gena Clarka a Davida Crosbyho anno 1965. Harry přelétl pohledem po obalu desky, ležícím vedle gramofonu druhou stranou vzhůru, a zjistil, že všechna jména na něm opravdu vypadají norsky. Putoval zrakem dál a zastavil se u běžeckých bot značky Adidas, stojících před šatní skříní. Byl to stejný model, jaký vlastnil sám. Chtěl si před dvěma lety koupit nový pár, ale už se tehdy nevyráběly. Z výslechových protokolů si vybavil, že dcera i otec shodně uvedli, že dcera opustila byt ve 20.15 a vrátila se o půl hodiny později poté, co vyběhla sochařským parkem na vrchol kopce Ekeberg a zpátky to vzala kolem tamní restaurace. Běžecké věci měla položené na posteli a Harry živě viděl, jak policie pustila chudinku dívku dovnitř, umožnila jí se převléknout – ovšem pod dozorem – a vzít si s sebou tašku s oblečením. Harry přidřepł a boty zvedl. Vypadaly dost nepoužívané: svršek byl měkký a podrážky čisté a hladké. Devatenáct let. Nepoužitý život. Jemu se roztrhaly. Samozřejmě si mohl koupit nové, jiný model. Ale nechtěl, našel takové, které mu veskrze a naprosto vyhovovaly. Veskrze a naprosto. Možná by se daly ještě opravit.

Vrátil se do obývacího pokoje. Setřel z podlahy cigaretový popel. Podíval se na telefon. Žádné zprávy. Vsunul ruku do kapsy. Dvě kila.

Kapitola 4

„Poslední objednávky, pak zavíráme.“

Harry hleděl do sklenky. Dokázal ji nevypít hned. Obvykle do sebe panáky kopal, protože prvotní pro něj nebyla chuť, nýbrž účinek. Mimochodem, *chuť* asi nebylo to správné slovo. *Potřeba*. Ne, ani *potřeba* ne. *Nutnost*. *Nepostradatelnost*. Umělé dýchání, jestliže člověku přestane bušit jeho poloviční srdce.

Ty běžecké boty se přece musejí dát opravit.

Opět vytáhl telefon. V seznamu kontaktů měl pouhých sedm osob, a protože jejich jména začínala různými písmeny, měl všechny uvedené jen pod iniciálou zastupující křestní jméno nebo příjmení. Vyhledal si R a prohlédl si její profilovou fotografii. Mírný pohled hnědých očí vyzývajících k tomu, aby se do nich člověk zadíval. Horká, žhnoucí kůže žadonící o pohlazení. Rudé rty toužící po polibku. Copak v přítomnosti žen, před nimiž se posledních pár měsíců svlékal a s nimiž ležel v posteli, nemyslel každou vteřinu na Ráchel, nepředstavoval si na jejich místě ji? Došlo jim to, nebo jim snad dokonce svěřil, že s nimi sice spí, ale přitom je podvádí s manželkou? Byl tak bezohledný? Nepochybně. Protože jeho poloviční srdce bilo s každým dnem slaběji a sám také postupně dával vale životu skutečného člověka, který dočasně vedl.

Hleděl na telefon.

A hlavou mu běžely stejné myšlenky, které ho vždycky napadaly, když před mnoha lety denně míjel v Hongkongu telefonní automat. Že tam Ráchel je. Tehdy vlastně Ráchel a Oleg. V tom automatu. Stačí jen vyfukat dvanácticiferné číslo.

Ale i to se odehrávalo dlouho poté, co se s Ráchel seznámil.

Poznali se před patnácti lety. Harry vyjel po příkré klikatící se cestě k její srubové vile na Holmenkollenu. Ve chvíli, kdy dorazil na místo, jeho auto dodýchalo a ze dveří vyšla žena. Zatímco zamykala, Harry se jí zeptal, zda je doma Sindre Fauke, a až když se otočila a přišla blíž, zjistil, jak je krásná. Černé vlasy, výrazné, téměř divoce rozčepýřené obočí nad hnědýma očima, vysoké aristokratické lícní kosti. Odhadoval ji tak na třicet. Na sobě měla jednoduchý elegantní plášť. Hlasem, který byl hlubší, než by člověk při jejím vzhledu očekával, mu sdělila, že Sindre Fauke je její otec, že už tu nebydlí a dům po něm zdědila. Ráchel Faukeová mluvila sebejistě a uvolněně, ale s přehnanou, téměř teatrální dikcí a hleděla Harrymu přímo do očí. A když se pak vydala dál, jako by kráčela po laně – připomínala baletku. Zastavil ji a požádal, zda by mu nepomohla roztlačit auto. Pak ji odvezl tam, kam měla namířeno. Zjistili, že společně studovali práva. Že navštívili tentýž koncert Raga Rockers. Harrymu se líbil její smích, nesmála se tak hlubokým hlasem, jakým mluvila, nýbrž lehce a vysoko, její smích připomínal zurčení potoka. Chtěla hodit na Majorstuu.

„Otázka je, jestli tohle auto tak daleko dojede,“ prohlásil. A Ráchel jeho obavám přitakala. Jako by už tehdy tušili, že to, co ještě ani nezačalo, nakonec nepřetrvá. Když se chystala vystoupit, musel se přes ni naklonit a otevřít jí rozbité dveře. Tehdy nasál její vůni. Od jejich

setkání uplynulo sotva třicet minut a Harry dumal, co se to s ním ksakru děje. Přál si totiž jedině: políbit ji.

„Třeba někdy na viděnou,“ rozloučila se.

„Třeba,“ odpověděl a sledoval, jak baletními krůčky tančí po chodníku v Dražní ulici.

Znovu se s ní setkal na večírku v budově policejního ředitelství. Tehdy se ukázalo, že Ráchel Faukeová pracuje na zahraničním oddělení norské tajné služby. Měla na sobě červené šaty. Povídali si spolu, smáli se. Povídali si dál. Harry mluvil o svém dětství, o sestře Ses, trpící tím, čemu sama říkala náznak Downova syndromu, o matce, která zemřela, když byl Harry ještě kluk, a o tom, jak se musel starat o otce. Ráchel mu vylíčila, jak během zaměstnání na ministerstvu obrany vystudovala ruštinu, popsala mu léta strávená na norském velvyslanectví v Moskvě i to, jak se tam seznámila s ruským manželem, který se stal otcem jejího syna Olega. Vysvětlila mu, že spolu s Moskvou opustila také manžela, který měl problémy s alkoholem. A Harry jí svěřil, že je sám alkoholik, což Ráchel nejspíš odhadla podle toho, že na podnikovém večírku pil colu. Nepřiznal jí ale, že toho večera se mu alkoholem stal její smích, jasný, spontánní, zurčivý smích, a že by byl ochoten udělat sebevětší pitomost a úplně se znemožnit, jen aby ho slyšel. Na závěr večera spolu tancovali. Harry *tancoval*. Na táhlou verzi *Let It Be* hranou na Panovu flétnu. Což byl jasný důkaz toho, že se beznadějně zamiloval.

O pár dní později vyrazil s Olegem a Ráchel na nedělní výlet. V jedné chvíli přitom vzal Ráchel za ruku, protože mu to připadalo naprosto přirozené. Chvíli se tak vedli, než Ráchel ruku stáhla. Když později hrál s Olegem tetris, ucítil na sobě Ráchelin temný pohled a došlo mu, co se jí honí hlavou. Že si teď s jejím synem hraje alkoholik možná podobný tomu, od

kterého utekla. A došlo mu, že aby ho přijala, bude na sobě muset hodně zapracovat.

Dokázal to. Bůhví, možná právě Ráchel s Olegem ho zachránili a díky nim se neuchlastal. Samozřejmě to nebyla hned od začátku jen triumfální jízda, občas si pěkně nabil čumák, s Ráchel se několikrát dočasně rozešli, ale vždycky k sobě zase našli cestu. Protože jeden v druhém objevili poklad. Lásku. Tu s velkým L, tu, která je natolik exkluzivní, že člověk musí být zatraceně rád, že ji smí zažít – a že mu ji druhý oplácí – aspoň jednou jedinkrát v životě. V posledních letech se každé ráno probouzeli s pocitem souladu a štěstí, které bylo tak silné a zároveň tak křehké, až je to děsilo k smrti. Harry proto našlapoval tak opatrně, jako by chodil po tenkém ledu. Tak proč se nakonec všechno pokazilo? Samozřejmě právě kvůli němu. Kvůli Harrymu debilovi Holem. Jemuž Øystein přezdíval *demolition man*.

Nemohl by to absolvovat ještě jednou? Vyjet ty příkré, obtížně sjízdné serpentiny k Ráchel a představit se jí znovu. Být mužem, kterého nikdy předtím nepotkala. Mohl by to samozřejmě zkusit. Ano, mohl. A teď je stejně vhodný okamžik jako kdykoli jindy. Ne, teď je ten nejvhodnější okamžik. Jsou tu pouze dvě překážky. Jednak nemá peníze na taxík. Ale to by se dalo zařídit, cesta domů, kde vzadu na dvorku parkuje zasněžený Ford Escort, už třetí v pořadí, by mu zabrala deset minut.

A jednak mu vnitřní hlas našeptává cosi o hloupém nápadu.

Ovšem vnitřní hlas se dá umlčet. Harry do sebe kopl panáka. Tak. Vstal a vykročil ke dveřím.

„Na viděnou, kámo!“ zavolal za ním barman.

Za deset minut už Harry stál na zadním dvorku v Sofiině ulici a zamyšleně hleděl na auto stojící ve věčném stínu mezi závěsemi nahrnutými u sklepních okének. Nebylo tak zasněžené, jak očekával, takže by stačilo vyběhnout

nahoru do bytu pro klíčky, nastartovat, sešlápnout plyn. Za patnáct minut by byl u ní. Otevřel by vstupní dveře velkého neděleného prostoru sloužícího jako hala, obývací pokoj a kuchyně dohromady, který zabíral téměř celé přízemí. Uviděl by ji, jak stojí u kuchyňské linky u okna obráceného k prostranství před domem. Ušklíbla by se, pokývla by k rychlovarné konvici a zeptala by se ho, jestli ještě pořád pije radši rozpustné kafe než espresso.

Harry zalpal po dechu, protože se mu hlavou opět mihl onen záblesk. A do hrudi jako by se mu znovu zařal dráp.

Harry běžel. Neděle po půlnoci v hlavním městě – to znamenalo, že měl ulice sám pro sebe. Roztrhané běžecké boty držela pohromadě izolepa, kterou si spravil svršek. Běžel stejnou cestou, po níž podle své výpovědi běžela dcera zavražděné matky z Hradní ulice. Po osvětlených stezkách a štěrkových cestičkách vedoucích parkem na svahu kopce Ekeberg, v němž byla rozmístěna řada soch – městu je daroval developer Christian Ringnes a zamýšlel je jako oslavu ženství. Panovalo tu naprosté ticho, Harry slyšel jen vlastní dech a křupání štěrku pod podrážkami. Vyběhl na místo, kde park přecházel v planinu, a pak se pustil dolů. Zastavil se u sochy Damiena Hirsta *Anatomy of an Angel*. Dílo bylo vytesané z bílého mramoru, carrarského, jak mu kdysi vysvětlila Ráchel, když tu spolu byli. Útlá sedící žena připomínala Harrymu kodaňskou Malou mořskou vílu, avšak Ráchel, která si vždycky předem všechno nastudovala, mu objasnila, že se Hirst inspiroval sochou Alfreda Bouchera *L'Hirondelle* z roku 1920. Možná, ovšem rozdíl spočíval v tom, že Hirstův anděl byl nožem a skalpelem rozříznutý tak, aby byly vidět vnitřnosti, svaly, kostra a mozek. Chtěl tím umělec ukázat, že i andělé jsou uvnitř lidé? Nebo že někteří lidé jsou

vlastně andělé? Harry naklonil hlavu ke straně. S tím posledním by souhlasil. I po všech těch letech a po tom, co spolu s Ráchel prožili, co se vzájemně rozpitvali do nejmenších podrobností, v ní neviděl nic než anděla. Anděla a člověka, skrz naskrz. Její schopnost odpouštět – která byla samozřejmě nutným předpokladem soužití s takovým mužem, jako byl Harry – téměř neznala hranic. Téměř. Bohužel však Harry ony hranice dokázal nalézt. A překročit je.

Podíval se na hodinky a dal se opět do běhu. Zrychlil. Uvědomoval si, jak mu buší srdce. Zrychlil ještě trošku. Cítil, jak se mu vyplavuje kyselina mléčná. Přidal ještě o kousíček. Krev mu cirkulovala tělem a uvolňovala usazeniny. Vyhlazovala mizérii uplynulých dní. Odplavovala špínu. Proč si jenom namlouvá, že běh je protikladem chlastání, že je protijedem, když jde jenom o jiný druh opojení? No... lepší druh. Vyběhl z lesa před funkcionalistickou ekeberskou restaurací, v níž v dobách, kdy byla ještě ruinou na spadnutí, společně s Øysteinem a Drevákem vypil svoje první piva. Právě tam si ho v sedmnácti letech vyčíhla žena, která mu tehdy připadala jako hotová vykopávka, ale které jistě nebylo víc než kolem třiceti. Poskytla mu první nekomplikovaný sexuální zážitek a Harry nepochybně nebyl jediný, kdo pod jejím odborným vedením takhle debutoval. Občas uvažoval nad tím, jestli investor, který restauraci opravil, nemohl také patřit mezi obšťastněné a nepovažoval opravu restaurace za projev vděku. Harry si už dnes nedokázal vybavit, jak dotyčná vypadala, pamatoval si jen její tiché zavrskání do ucha po aktu: „Nebylo to špatné, chlapče. Uvidíš, že ještě potěšíš řadu žen. A některé nepotěšíš.“

Jednu tedy potěšil i nepotěšil.

Stoupl si na schody zavřené a potemnělé restaurace.

Rukama se zapřel o kolena a sklopil hlavu. Hluboko v krku ho šimral dávivý reflex. Naslouchal vlastnímu

chraplavému supění a v duchu počítal do dvaceti, přitom šeptal její jméno. Ráchel, Ráchel. Pak se napřímil a zadíval se na Oslo pod sebou. Na to podzimní město. Teď na jaře vypadalo jako po ránu rozmrzela žena, která se proti své vůli právě probudila a uvědomuje si, že se potřebuje nalíčit. Harry se však nestaral o kotlinu dole, v níž se rozkládalo centrum, hleděl přes město ke kopci, k vile na protější straně toho, co navzdory veškerému osvětlení a horečnaté lidské aktivitě byl jen vyhaslý kráter vulkánu, chladné kamení a ztuhlá láva. Znovu vrhl pohled na stopky na hodinkách a opět se rozběhl.

Zastavil se až po návratu do Hradní ulice.

Tam stopky típl a studoval číslice.

Zbytek cesty domů vyklusal. Ve chvíli, kdy si odemylal dveře bytu, zaslechl, jak štěrk v podrážkách zaškrabal o dřevo, a vzpomněl si, co mu Katrine řekla o zvedání nohou.

Na telefonu si nastavil přehrávání dalších písniček ze svých seznamů na Spotify. Ze soundbaru značky Sonos, který dostal od Olega k narozeninám a který přes noc proměnil sbírku desek vyskládanou v knihovně za pohovkou ve zcela zbytečný a mrtvý pomník pečlivého třicetiletého shromažďování, odkud se to, co nesneslo zub času, nemilosrdně vytrhávalo jako plevel a končilo v odpadkovém koši, zasyčela hudba švédské kapely The Hellacopters. Zatímco chaotická kytara a bicí z úvodu písně *Carry Me Home* roztepávaly reproduktory, vydloubával si Harry z podrážek ekeberský štěrk a myslel na to, jak se devatenáctiletý Oleg prostřednictvím vinylových desek vrací do minulosti, zatímco on sám se proti své vůli posouvá do budoucnosti. Boty odložil a vyhledal si The Byrds, které neměl na žádném seznamu skladeb, protože hudba šedesátých a raných sedmdesátých let byla spíš parketou Bjørna Holma, jehož pokusy spasit Harryho s pomocí Glenu Campbella vyznívaly naprázdno. Našel si píseň

Turn! Turn! Turn! a vzápětí se místností rozezněly tóny kytary Rickenbacker Rogera McGuinna. *Ťi* se však spásit podařilo. Zamilovala se navzdory tomu, že to nebyla hudba jejího srdce. Protože kytary holt na ženské zabírají. Stačí čtyři struny, a tenhle chlápek jich měl dvanáct. Harry si říkal, že se samozřejmě může mýlit. Jenže chloupky na jeho zátylku se mýlily zřídka, a jakmile zjistil, že jedno z jmen na obalu desky zná z výslechových protokolů, zježily se mu. A dovedly ho k fotografii mladíka s kytarou Rickenbacker kolem krku. Zapálil si cigaretu a naslouchal dvojitému kytarovému sólu uzavírajícímu skladbu *Rainy Days Revisited*. Říkal si, za jak dlouho se mu asi tak podaří usnout. Jak dlouho se dokáže nepodívat na telefon, jestli se mu Rachel neozvala.

Kapitola 5

„Sáro, víme, že už jste na tyhle otázky odpovídala,“ řekl Harry devatenáctileté dívce sedící naproti němu v malinké výslechové místnosti připomínající pokojíček pro panenky. V kontrolní místnosti se se založenými pažemi rozvaloval Truls Berntsen a zíval. Bylo deset, výslech probíhal už hodinu a Sára začínala při rozebírání průběhu událostí jevit známky netrpělivosti, ačkoli jinak žádné pocity najevo nedávala. A to ani ve chvíli, když jí Harry ze zprávy přečetl, co všechno matce oněch třináct bodnutí nožem způsobilo. „Jenže jak už jsem vám povídal, vyšetřování jsme převzali já a strážmistr Berntsen a rádi bychom si udělali co nejpřesnější obrázek. Takže: Pomáhal váš otec s vařením? Ptám se proto, že nejostřejší kuchyňský nůž musel popadnout vmžiku, tudíž musel přesně vědět, v jaké zásuvce se nachází.“

„Ne, nepomáhal,“ odpověděla Sára, tentokrát už se zřetelnou nelibostí. „Vařil sám. U nás doma jsem pomáhala tak akorát já. Máma chodila ven.“

„Kam ven?“

„S kamarádkami. Cvičit. Aspoň to tvrdila.“

„Viděl jsem její fotografie, měla dost vypracovanou postavu. Vypadala mladě.“

„A mladá taky umřela.“

Harry vyčkával. Nechal odpověď viset ve vzduchu. Sára se po chvíli ušklíbla. Harry ze zkušenosti věděl, že se někteří pozůstali perou se smutkem jako s nepřítelem, jako s otravným trápením, kterého je třeba se zbavit. A jednou bojovou taktikou bylo podhodnocovat to, oč člověk přišel, znevažovat mrtvého. Měl však podezření, že to tentokrát nebude ten případ. Když totiž Sáře navrhl, aby si přivedla advokáta, odmítla. Prý to chce mít rychle za sebou, má něco domluveného. Což bylo pochopitelné, bylo jí devatenáct, byla nezadaná a přizpůsobivá a život jde prostě dál. Případ byl navíc vyřešený, a nejspíš proto se chovala tak uvolněně. Dávala najevo skutečné emoce. Nebo jejich absenci.

„Vy ale tolik jako matka necvičíte,“ konstatoval. „Rozhodně tedy moc nechodíte běhat.“

„Že ne?“ odpověděla s pousmáním a zvedla k Harrymu oči. Nasadila sebevědomý úsměv příslušníka mladé generace, v níž se člověk odlišuje jako hubeňour, jestliže má tělo, které se v Harryho generaci považovalo za normální.

„Prohlédl jsem si vaše běžecké boty. Jsou téměř nepoužité. A to ne proto, že by byly nové, přestaly se vyrábět před dvěma lety. Mám úplně stejné.“

Sára pokrčila rameny. „Budu mít teď na běhání víc času.“

„Ano, váš otec půjde na dvanáct let do vězení, tak mu nebudete muset pomáhat s vařením.“

Harry na ní poznal, že udeřil hřebík na hlavičku. Sára na něj zírala s otevřenými ústy a ostošest mrkala černě nalíčenými řasami.

„Proč jste lhala?“

„Co... cože?“

„Povídala jste, že jste uběhla trasu z domova na vrchol sochařského parku a pak dolů k ekeberské restauraci a zpátky domů za třicet minut. Absolvoval jsem tutéž

trasu dneska v noci. Trvalo mi to skoro pětáctýřicet minut, a to jsem dost zdatný běžec. Taky jsem mluvil s policistou, který vás při návratu zarazil. Řekl mi, že jste nebyla ani zpocená, ani nijak zvlášť udýchaná.“

Sára se na židli na druhé straně maličkého panenkovského stolu napřímila a nevědomky upřela pohled na červené světýlko nad mikrofony, které ukazovalo, že zařízení nahrává. Pak odpověděla: „No, dobře, nevyběhla jsem až úplně na vrchol.“

„Kam jste tedy doběhla?“

„K soše Marilyn Monroe.“

„V tom případě jste stejně jako já běžela po šterkové cestičce. Když jsem já přišel domů, musel jsem si z podrážek vydlobat kamínky, Sáro. Napočítal jsem jich osm. Přitom podrážky vašich bot byly úplně čisté.“

Harry netušil, jestli měl v podrážkách osm kamínků, nebo tři. Ale čím přesnější číslo, tím jednoznačněji bude jeho závěr působit. A na Sáru to zabralo.

„Vůbec jste nešla běhat, Sáro. Vyšla jste z bytu v okamžiku, který jste uvedla ve výpovědi, tedy ve 20.15, a váš otec mezitím zavolal na policii a přiznal se, že zavraždil vaši matku. Možná jste si udělala kolečko po okolí, dost dlouhé na to, aby zatím dorazila policie, a pak jste přiběhla zpátky. Přesně jak vám otec poradil, že?“

Sára neodpovídala, jen zběsile mrkala. Harry si všiml, že se jí rozšířily zorničky.

„Mluvil jsem s milencem vaší matky. S Andreasem. Uměleckým jménem Bom-Bom. Možná nezpívá úplně dobře, ale na dvanáctistrunku hraje skvěle.“

„Andreas zpívá...“ Vztek v očích jí pohasl, zarazila se.

„Přiznal, že jste se párkrát viděli a že právě přes vás se seznámil s vaší matkou.“ Harry zalétl pohledem k zápisníku. Ne proto, že by nevěděl, co v něm stojí, neměl v něm zapsáno nic, nýbrž proto, aby zmírnil nátlak a umožnil Sáře vydechnout.

„Chodila jsem s ním.“ Sáře se lehce trásl hlas.

„On tvrdil, že ne. Podle něj jste byla jeho *groupie* a párkrát...“ Harry zaklonil hlavu, předstíral, že se snaží zaostřit na záznam v notesu, „... jste s ním vlezla do postele.“

Sára sebou na židli trhla.

„Prý jste mu nechtěla dát pokoj. Podle jeho zkušeností je cesta od fanouškovského obdivu ke stalkingu krátká. Proto mu lépe vyhovovala zralá vdaná žena, která se k situaci stavěla rozumně. Trocha rozptýlení ve všedním dni, trocha koření do života. Přesně tak to řekl. Koření do života.“

Harry se na Sáru zadíval.

„To vy jste si půjčila matčin telefon, nikoli váš otec. A zjistila jste, že má matka s Andreasem poměr.“

Harry se zamyslel, co na to jeho svědomí. Vychrlit takhle všechno na devatenáctiletou holku v nepřítomnosti advokáta, na žárlivou teenagerku, kterou zradila matka i chlápek, o kterém si už myslela, že ho ulovila.

„Váš otec je nejenom obětavý, Sáro, ale i chytrý. Ví, že nejlepší lež je taková, která se co nejvíc blíží pravdě. To, že šel do místního obchodu s potravinami koupit pár drobností k večeři, po návratu si půjčil telefon vaší matky, našel ty esemesky a vaší matku zabil, je lež. Pravda zní, že když byl v obchodě, ty esemesky jste našla vy, a dosadíme-li si od té chvíle do hlášení namísto vašeho otce vás, získáme dost přesný popis toho, co se u vás doma v kuchyni odehrálo. S matkou jste se pohádaly, ona se k vám otočila zády a chtěla odejít, vy jste věděla, kde leží nůž, a zbytek už proběhl samovolně. A když se otec vrátil domů a zjistil, co se stalo, zosnovali jste tenhle plán.“

Harry nezaznamenal v Sářině pohledu žádnou reakci. Viděl v něm jen rovnoměrnou palčivou temnou nenávisť. A uvědomil si, že má čisté svědomí. Stát dává de-

vatenáctiletým zbraně a vyzývá je, aby zabíjeli. Tahle devatenáctiletá holka zabila svoji matku a nevinnému otci dovolila, aby se kvůli ní obětoval. Nezařadí se mezi ty, kteří Harryho navštěvují v nočních můrách.

„Andreas mě miluje,“ zašeptala. Znělo to, jako by měla ústa plná písku. „Ale máma mu to rozmluvila. Svedla ho jenom proto, abych ho nedostala já. Nenávidím ji. Já...“, řekla s pláčem na krajíčku. Harry zadržel dech. Blížil se bod zlomu, nenávist dostala průchod, potřeboval do záznamu už jen pár slov, ale pláč znamenal pauzu a v pauze se může lavina zastavit. Sára zvýšila hlas. Vztek ji přemohl. „... tu hnusnou děvku nenávidím! Měla jsem ji bodnout ještě víckrát, měla jsem jí rozřezat celej ten její zkurvenej ksicht, kterým se tak chlubila!“

„Hm.“ Harry se pohodlně opřel. „Chcete tím říct, že je škoda, že jste ji nezabila pomaleji?“

„Jo!“

Přiznání k vraždě. Zásah. Harry vrhl rychlý pohled do mrňavého průzoru a všiml si, že Truls Berntsen se probral a zdvihá palec. Radost to v něm však nevyvolalo. Naopak, rozrušení, které ho zaplavovalo ještě před pár vteřinami, vystřídala únava, ochablost, zklamání. Nebyl to neznámý pocit, zpravidla se objevoval po delším honu na zločince, kdy se v něm hromadila očekávání, že případ bude vyřešen a že dojde k osvobozujícímu klimaxu v podobě zatčení, kdy se mu v mysli vynořovala myšlenka, že nastane změna, že svět se najednou změní k lepšímu. Místo toho se dostavovala následná deprese s příslušnou alkoholovou recidivou a dny nebo týdny nepřerušovaného chlastání. Harry si namlouval, že podobnou frustraci cítí sériový vrah, když mu vražda nepřinese hluboké uspokojení, nýbrž jen antiklimax, který ho žene znovu na lov. Možná právě proto ho – opět v jakémisi záblesku – zaplavilo hořké zoufalství,

jako by se náhle sám ocitl na druhé straně stolu, na Sářině židli.

„Tak to jsme zmákli hezky,“ pronesl Truls Berntsen, když stáli ve výtahu a mířili do šestého podlaží na oddělení vražd.

„My?“ opáčil Harry suše.

„Mačkal jsem přece tlačítko nahrávání, ne?“

„To doufám. Překontroloval jste, jestli se všechno znamenalo?“

„Jestli jsem to zkontroloval?“ Truls Berntsen nejspíše povytáhl obočí. Pak se zazubil. „Klídek.“

Harry odtrhl pohled od svítících číslic označujících patra a sklopil ho k Berntsenovi, jemuž předkus, předsunuté čelo a chrochtavý smích vynesly přezdívku Beavis, kterou se ovšem nikdo neodvažoval vyslovit nahlas, pravděpodobně vzhledem k jeho pasivně agresivnímu postoji, kvůli němuž ho nikdo nechtěl mít v kritické situaci v mrtvém úhlu. Uvědomil si, že mu tak trochu závidí. Truls Berntsen se na oddělení vražd těšil patrně ještě menší oblibě než Harry Hole, ovšem to mu Harry nezáviděl. Záviděl mu schopnost na všechno totálně kašlat. Nejenom na to, co si o něm myslí kolegové, to bylo Harrymu taky úplně šumák. Záviděl mu schopnost zbavit se veškeré odpovědnosti, praktické i morální, za práci, kterou měl jako policista vykonávat. O Harrym se dalo říct leccos a on také dobře věděl, že se o něm leccos říká, ale nikdo mu nemohl upřít, že je svědomitým policistou. Což bylo jedno z jeho mála požehnání a současně jeho největší prokletí. I když byl jako soukromá osoba zrovna na scestí, což byl od chvíle, kdy ho Ráchel vykopla, v podstatě pořád, policista v něm zůstával dál, nedokázal si dopřát ten báječný volný pád do anarchie a nihilismu jako Truls Berntsen. Poděkování za to od nikoho čekat nemohl, ale co, o to mu nešlo a spásu

v dobrých skutcích taky nehledal. Jeho neúnavný, téměř obsedantní hon za nejhrošími zločinci pro něj do chvíle, než se seznámil s Ráchel, představoval jediný důvod, proč ráno vstát, takže tomuhle stádnímu instinktu, nebo co ho to vlastně ukotvovalo, mohl jen děkovat. Avšak část jeho duše toužila po naprosté a ničivé svobodě, toužila přetnout kotevní řetěz a roztržít se v příboji nebo prostě jen zmizet v obrovském temném oceánu.

Vystoupili z výtahu a chodbou s červeně natřenými stěnami, které potvrzovaly, že se nacházejí ve správném patře, kráčeli podél jednotlivých kanceláří.

„Nazdárek, Hole!“ zavolal z jedněch otevřených dveří Skarre, který se mezitím stihl stát vrchním komisařem a po Harrym zdědil kancelář. „Shání vás dračice.“

„Myslíte svoji ženu?“ opáčil Harry, aniž zpomalil. Skarreho vztekly a neúspěšný pokus mu výpad oplatit si ani nevychutnal.

„Krása,“ chrochl Truls Berntsen. „Skarre je debil.“

Harry nevěděl, jestli ta slova byla míněna jako podaná ruka, ale neodpověděl. Další mizerná přátelství uzavírat nehodlal.

Na křižovatce chodeb zahrnul bez rozloučení vlevo a vešel do otevřených dveří kanceláře patřící šéfce oddělení. Uvnitř se zády k němu nakláněl nad Katrinin psací stůl muž. Díky lesknoucí se holé hlavě s věncem černých a podivuhodně hustých vlasů byl snadno k poznání.

„Doufám, že neruším, ale prý po mně toužíš?“

Katrine Brattová vzhledla a vrchní policejní náčelník Gunnar Hagen se otočil, jako by ho někdo nachytl při nějaké lotrovině. Oba se na Harryho mlčky zahleděli.

Harry povytáhl obočí. „Co je? Vám už se to doneslo?“

Katrine a Gunnar Hagen si vyměnili pohledy. Hagen si odkašlal. „Vám snad ano?“

„Co tím myslíte?“ nechápal Harry. „Vždyť jsem ji vyslychal.“

Jeho mozek hledal vysvětlení a došel k názoru, že policejní právník, kterému po skončení výslechu zatelefonoval, aby s ním probral propuštění Sářina otce, musel informovat Katrine Brattovou. Jenže co tady dělá vrchní policejní náčelník?

„Doporučil jsem dceři, aby si vzala advokáta – odmítla,“ pokračoval Harry. „A než jsem zahájil výslech, zopakoval jsem jí to, ale odmítla znovu, je to na pásce. Ne, na pásce ne, na harddisku.“

Ani Katrine, ani Gunnar Hagen se neusmáli a Harry pochopil, že jde o něco závažného. Hodně závažného.

„Stalo se něco s jejím otcem?“ zeptal se. „Udělal si... něco?“

„Ne, Harry, o Sářina otce nejde,“ odpověděla Katrine.

Harryho mozek nevědomky zaznamenával podrobnosti: Hagen přepustil slovo Katrine, kolegyni, se kterou si byl Harry trochu bližší. Ta ho zbytečně oslovila křestním jménem. Airbagy. V následném tichu se mu opět do hrudi zaťal dráp. A přestože příliš nevěřil na telepatii a jasnovidectví, měl pocit, jako by teď mělo nastat to, co se mu ony drápy a záblesky snažily říct celou dobu.

„Jde o Ráchel,“ dodala Katrine.

Kapitola 6

Harry zadržoval dech. Kdesi četl, že dech lze zadržovat tak dlouho, až člověk zemře. Ovšem nikoli na nedostatek kyslíku, nýbrž na přebytek oxidu uhličitého. A že lidé většinou nedokážou dech zadržet na dobu delší než půl minuty až minutu a že jeden dánský potápěč ho zadržel na víc než dvaadvacet minut.

Harry býval šťastný. Jenže štěstí je jako heroin – jakmile ho člověk okusí, jakmile zjistí, že existuje, nedokáže se už nikdy pořádně smířit s obvyklým životem bez něj. Protože štěstí je něco jiného než spokojenost. Štěstí není přirozené. Jedná se o chvějivý výjimečný stav, o vteřiny, minuty, dny, o nichž dobře víte, že nebudou mít dlouhého trvání. A stesk po štěstí nenásleduje, nýbrž ho doprovází. Protože se štěstím přichází bolestné poznání, že se nic nemůže opakovat, a člověku se tedy stýská po tom, co ještě ani neztratil, děsí se abstinence, smutku nad ztrátou, proklíná city, které dosud neznal.

Ráchel si často četla v posteli. Sem tam Harrymu předčítala, pokud měla v ruce něco, co se mu líbilo. Třeba povídky Kjella Askildsena. Cítil se pak šťastný. Jednoho večera mu přečetla větu, která mu utkvěla. O dívce, co strávila celý život jen s rodiči na majáku, dokud se tam neobjevil ženatý muž jménem Krafft a ona se do něj

nezamilovala. Ta dívka si v duchu říkala: *Proč ses jenom objevil a učinil mě tak osamělou?*

Katrine si odkašlala, ale hlas se jí přesto zlomil. „Našli ji, Harry.“

Měl chuť se zeptat, jak můžou najít někoho, kdo se neztratil. Jenže aby dokázal promluvit, potřeboval dýchat. Nadechl se. „Co... to znamená?“

Katrine se snažila ovládnout mimické svaly, avšak musela se vzdát. Zkroutila tvář v grimasu a rukou si zakryla ústa.

Slovo si vzal Gunnar Hagen. „To nejhorší, Harry.“

„Ne,“ zaslechl Harry vlastní odpověď. Vztekla. Pak prosebnou. „Ne.“

„Našli...“

„Počkat!“ Harry pozvedl ruce v odmítavém gestu. „Neříkejte to, Gunnare. Ještě ne. Dejte mi... dejte mi chvíličku.“

Gunnar Hagen vyčkával. Katrine složila obličej do dlaní. Vzlykala neslyšně, ale prozrazovala ji třesoucí se ramena. Harry zalétl pohledem k oknu. Na hnědé ploše Botsenského parku stále místy ležely šedobílé ostrůvky a malé kontinenty sněhu. Během posledních dní se však začaly nalévat pupeny lip v aleji vedoucí k věznicí. Za čtyři až šest týdnů najednou vyraší listy a Harry se probudí a zjistí, že přes noc bleskově nastoupilo jaro. A všechno bude naprosto nesmyslné. Žil sám po většinu života. Zvládal to výborně. Teď to ale nezvládal. Nedýchal. Tělo mu zaplavoval oxid uhličitý. Jenom doufal, že to snad bude trvat méně než dvaadvacet minut.

„O. K., sem s tím.“

„Je mrtvá, Harry.“

Kapitola 7

Harry potěžkával v ruce mobil.

Stačilo by vytukat osm číslic.

O čtyři méně, než když bydlel v hongkongském Chungking Mansion, které tvořily čtyři šedivé věžáky představující komunitu samu pro sebe. V nich se nacházely ubytovny pro zahraniční dělníky z Afriky a Filipín, restaurace, modlitebny, krejčovství, směnárny, porodnice a pohřební ústav. Harry měl pokoj v druhém podlaží bloku C. Čtyři metry čtvereční holého betonu, kde bylo místo na špinavou matraci a popelník, kde vteřiny odpočítávala kapající klimatizace, zatímco Harry dny a týdny už dávno počítat přestal a jejich běh určoval jen opiový rauš. Dokud za ním nepřišla Kaja Solnessová z oddělení vražd a neodvezla ho domů. Do jejího příjezdu však žil v určitém rytmu. Každý den si dával skleněné nudle u Li Jüana nebo se vydával po Nathan Road a Melden Row pro hrudku opia, kterou pašoval v kojenecké lahvi, a po návratu si pokaždé stoupl ke dveřím výtahu v Chungking Mansion a díval se na telefonní automat, který tam visel na zdi.

Utekl před vším. Před zaměstnáním vyšetřovatele, protože mu stravovalo duši. Před sebou samým, protože se proměnil v destruktivní sílu, která zabíjela všechno kolem sebe. Ale především před Ráchel a Olegem,

protože nechtěl ublížit i jim. Aspoň ne víc, než jim už ublížil.

Na ten telefonní automat upíral oči při čekání na výtah každý den. Pohmatem se vždycky přesvědčil, že má v kapse drobné.

Stačilo vytukat dvanáct číslic a uslyšel by její hlas. Přesvědčil by se, že se jí i Olegovi vede dobře.

Do té doby se mohl jen dohadovat.

V jejich životech zavládl zmatek a od Harryho odjezdu se mohlo přihodit leccos. Mohl je strhnout vír událostí následujících po Sněhulákovi. Ráchel byla silná, ale Harry ze zkušenosti věděl, že i přeživší se někdy stávají oběťmi.

Jenže dokud nezavolal, byli tam. V jeho hlavě, v telefonním automatu, kdesi ve světě. Dokud ho nenapadlo něco lepšího – nebo horšího –, mohl si je stále představovat na říjnovém výletě po cestičkách v Nordmarce. Jak po nich společně chodili. Jak Oleg rozjařeně poskakoval vpředu a snažil se chytat padající listí. Ráchelina teplá suchá ruka v Harryho dlani. Její rozesmátý hlas tázající se, čemu se usmívá, a Harry vrtící hlavou, když mu došlo, že mu opravdu na rtech pohrává úsměv. Proto se toho telefonního automatu nikdy ani nedotkl. Protože dokud dokázal oněch dvanáct číslic nevytukat, mohl si namlouvat, že taková situace zase nastane.

Nyní navolil poslední, osmou číslici.

Telefon třikrát zazvonil, pak ho volaný zvedl.

„Harry?“ V první slabice se ozval údiv a radost, v druhé se k údivu přimísily jisté obavy. Harry a Oleg si volávali zřídka, a když už, tak po večerech, ne uprostřed pracovní doby. A jen v případech, že potřebovali domluvit nějaké praktické záležitosti. Někdy sice tyhle praktické záležitosti představovaly dost průhlednou záminku, ale ani jeden netelefonoval zrovna rád, takže i když si volali vlastně jenom proto, aby se druhého zeptali, jak jde ži-

vot, vyjadřovali se stručně. A na tom se nic nezměnilo ani poté, co se Oleg s přítelkyní Helgou odstěhoval na sever do městečka Lakselv v kraji Finnmark, kde byl právě na povinné roční praxi, kterou se uzavíralo studium na policejní akademii.

„Olegu,“ začal Harry a uvědomil si, že mluví zastřeně. Protože záhy na něj vychrstne vřelou vodu a Oleg si jizvy po popáleninách ponese až do konce života. Harry to dobře věděl, sám měl totiž takových jizev spoustu.

„Stalo se něco?“

„Jde o tvou matku,“ odpověděl Harry, ale dál se nedostal.

„Dali jste se zase dohromady?“ zeptal se Oleg s nadějí v hlase.

Harry zavřel oči.

Oleg se rozčilil, když se dozvěděl, že jeho matka Harryho opustila. A protože ho chtěla ušetřit vysvětlování, vyléval si vztek na ní, nikoli na Harrym. Ten, ačkoli sám nechápal jak, se zřejmě dostatečně osvědčil jako táta, a syn s ním proto uzavřel pakt. V době, kdy Harry vstoupil Ráchel a Olegovi do života, se naopak držel zpátky, a to jak coby vychovatel, tak coby člověk nabízející rameno, na němž se dá vyplakat, protože bylo jasné, že Oleg náhradního tatínka nepotřebuje. A Harry rozhodně nepotřeboval syna. Problém – pokud to tedy člověk za problém považoval – nicméně spočíval v tom, že Harry si toho vážného, zamračeného kluka zkrátka a prostě oblíbil. A Oleg jeho. Ráchel jim předhazovala, že jsou oba stejní, na čemž možná něco bylo. A po čase – když byl Oleg velice unavený nebo nesoustředěný – mu z úst sem tam vylétlo oslovení „tati“ místo „Harry“, na němž se původně domluvili.

„Ne. Nedali jsme se dohromady. Olegu, mám špatné zprávy.“

Ticho. Harry pochopil, že Oleg zadržel dech, a vzápětí na něj vychrstl vodu.

„Přišlo oznámení, že je mrtvá.“

Uplynuly dvě vteřiny.

„Můžeš to zopakovat?“

Harry nevěděl, jestli to dokáže, ale nakonec dokázal.

„Jak, mrtvá?“ zeptal se Oleg a Harry v jeho hlase rozpoznal kovovou ozvěnu zoufalství.

„Našli ji doma. Dneska ráno. Zdá se, že ji někdo zavraždil.“

„Zdá se?“

„Sám jsem se to zrovna dozvěděl. Je tam výjezdovka, já tam teprve pojedu.“

„Jak...?“

„To zatím nevím.“

„Ale...“

Oleg se dál nedostal, Harry však věděl, že tohle všeobsažné „ale“ žádné pokračování nemá. Byla to jen instinktivní námitka, protestující pud sebezáchovy, odmítnutí skutečnosti. Ozvěna jeho vlastního „ale“, které pronesl před pětadvaceti minutami v kanceláři Katrine Brattové.

Oleg přemáhal pláč a Harry vyčkával. Na jeho následujících pět otázek odpověděl stejně: „Nevím, Olegu.“

Na druhém konci zaslechl vzlyk a pomyslel si, že dokud se Oleg nedá do pláče, sám se také nerozbrečí.

Olegovi otázky došly a rozhostilo se ticho.

„Mobil mám zapnutý a zavolám ti, hned jak zjistím víc,“ slíbil Harry. „Letí sem nějaký spoj...?“

„Jeden přes Tromsø v jednu.“ V mikrofonu zachrčel Olegův těžký lapavý dech.

„Dobře.“

„Zavolej mi co nejdřív, jo?“

„Jo.“

„A... tati?“

„Ano?“

„Ať ji...“

„Neboj.“ Netušil, jak ví, co má Oleg na mysli, nebyla to racionální myšlenka, přesto... se vynořila. Odkášlal si. „Slibuju, že z ní nikdo na místě činu neuvidí víc, než je potřeba pro vyšetřování. Jasně?“

„Jasně.“

„Fajn.“

Ticho.

Harry hledal slova útěchy, avšak nenašel žádná, která by nezněla nesmyslně.

„Zavolám,“ rozloučil se.

„Jo.“

Zavěsili.

Kapitola 8

Harry pomalu stoupal do kopce k tmavé srubové vile. Na prostranství před ní parkovaly služební vozy a jejich otáčející se majáčky ji zalévaly modrou září. Už u brány byly natažené oranžovobílé policejní pásky. Kolegové nevěděli, co by měli říct nebo udělat, a tak ho jen mlčky provázeli pohledem. Harry měl pocit, jako by plaval pod vodou. Jako by se nacházel ve snu a doufal, že se z něj brzy probudí. Nebo možná raději neprobudí, protože všude kolem panovala otupělost, zvláštní absence emocí a zvuků, bylo tu jen přízračné světlo a jeho tlumené kroky. Jako by mu píchli něco do žíly.

Vyšel po třech stupních vedoucích k otevřeným dveřím domu, v němž bydlíval s Ráchel a Olegem. Zvenitř se ozývalo praskání policejních vysílaček a úsečné pokyny, které Bjørn Holm právě uděloval kolegům ohledávajícím místo činu. Harry se třaslavě nadechl. Pak překročil práh a automaticky se vydal po cestičce, kterou tu bílými vlaječkami vyznačili kriminalističtí technici.

Vyšetřování, pomyslel si. Tohle je vyšetřování. Sice sním, ale vyšetřovat dokážu i ve spánku. Stačí správně postupovat, nechat všechno plynout, pak se neprobudím. A dokud se neprobudím, nestalo se to. Zvolil tedy náležitý postup a nestočil pohled ke slunci, k tělu, o němž věděl, že leží na podlaze mezi kuchyňskou

a obývací částí místnosti. Slunce – i kdyby jím nebyla Ráchel – by ho totiž oslepilo, pokud by se podíval přímo do něj. Pohled na mrtvé tělo v menší či větší míře ovlivňoval i zkušené vyšetřovatele, ve větší či menší míře šálil jejich smysly, otupoval je a snižoval jejich schopnost přijímat méně intenzivní vjemy, veškeré drobné detaily nacházející se na místě činu, které jim mohly něco napovědět. Které dohromady mohly vytvářet souvislý logický příběh. Nebo naopak detaily, které vypovídaly o tom, že tu něco drhne, že tady něco nehraje. Harry přelétal pohledem po stěnách. Na věšáčku pod policií na klobouky visel červený kabát. Na tohle místo Ráchel obvykle věšela svrchní oděv, který na sobě měla naposledy, pokud tedy už předem nevěděla, že příště si ho na sebe nevezme – v takovém případě ho uklízela do šatní skříňe k ostatním svrchníkům. Musel se opanovat, aby kabát nestrhl, nepřitiskl si ho ke tváři a nenasál její vůni. Vůni lesa. Protože bez ohledu na to, jaký parfém Ráchel používala, obsahovala symfonie vůní vždycky základní tón sluncem prohřátého norského smíšeného lesa. Harry nikde neviděl červený hedvábný šál, který Ráchel k tomuhle kabátu nosívala, zato v botníku přímo pod věšáčky stály její černé kozačky. Dál putoval pohledem k obývacímu pokoji, ale ani tam nebylo nic nového. Pokoj vypadal úplně stejně jako ve chvíli, kdy odsud před dvěma měsíci, patnácti dny a dvaceti hodinami odcházel. Žádné obrázky nevisely nakřivo, žádné kusy nábytku nebyly přemístěné, žádné koberečky posunuté. Na řadu přišla kuchyně. Tamhle. Na lince v dřevěném stojánku ve tvaru pyramidy chyběl jeden nůž. Pohled se už už blížil k mrtvému tělu.

Najednou Harry ucítil na rameni ruku.

„Ahoj Bjerne,“ pronesl. Ani se neotočil a dál systematicky skenoval místo činu.

„Harry, nevím, co mám říct.“

„Měl bys říct, že tady nemám co pohledávat. Měl bys říct, že jsem podjatý, že tohle není moje vyšetřování, že ji stejně jako všichni ostatní uvidím, až pokud mě předvoláte k identifikaci.“

„Dobře víš, že to neřeknu.“

„V tom případě to řekne někdo jiný,“ opáčil Harry a zaměřil se na cákanec krve v nejspodnější polici knihovny, který potřásl hřbety Hamsunových sebraných spisů a starou encyklopedii, v níž si Oleg s oblibou listoval a Harry mu přitom vykládal, co se ve světě změnilo od dob jejího vydání a proč. „A já bych byl radši, kdybys to řekl ty.“ Teprve teď se Harry na Bjørna podíval. Kriminalistickému technikovi se leskly oči a poulič je ještě víc než obvykle. Obličej lemovaný sytě ryšavými kotletami à la Elvis sedmdesátých let a porostlý na bradě několika chlupy měl celý bledý a na hlavě mu místo obvyklé rastafariánské čepice seděla nová bekovka.

„Jestli chceš, Harry, tak to řeknu.“

Harry se pohledem přiblížil ke slunci a na dřevěné podlaze spatřil okraj krvavé kaluže. Podle tvaru se dalo soudit, že krve není málo. Olegovi řekl, že přišlo oznámení, že je Ráchel mrtvá. Jako by tomu sám úplně nevěřil, dokud se o tom nepřesvědčí na vlastní oči. Odkašlal si. „Nejdřív mi pověz, co máte.“

„Nůž. Soudní patoložka už jede, ale mně se zdá, že jde o tři bodné rány, ne víc. A jedna je v zátylku, těsně pod lebkou. Což znamená, že zemřela...“

„Rychle a bezbolestně,“ dodal Harry. „Díky za ohleduplnost, Bjørne.“

Bjørn pokývl a Harrymu došlo, že kriminalistický technik mu tuhle informaci svěřil i kvůli sobě.

Znovu zalétl pohledem k dřevěnému stojánku na kuchyňské lince. Superostré nože značky Tojiro, které koupil kdysi v Hongkongu, byly vyrobené v tradičním stylu santoku, s dubovou rukojetí, ale tyhle měly navíc záštitu

z bílého buvolího rohu. Ráchel je zbožňovala. Zdálo se, že chybí nejmenší z nich, univerzální nůž s čepelí dlouhou asi deset až patnáct centimetrů.

„Nezdá se, že by šlo o sexuálně motivovaný čin,“ pokračoval Bjørn. „Veškeré oblečení má na sobě a je netknuté.“

Harryho pohled doputoval ke slunci.

Hlavně se neprobud', připomněl si.

Ráchel ležela stočená do klubíčka zády k němu a tváří ke kuchyni. Byla schoulená víc než ve spánku. Na zádech neměla patrné stopy po bodnutí a zátylek jí zakrývala dlouhá černá hříva. V Harryho hlavě se navzájem přehlušovaly řvoucí hlasy. Jeden křičel, že Ráchel na sobě má propínací svetr s norským vzorem, který jí koupil během pobytu v Reykjavíku. Další hulákal, že to není ona, že to nemůže být ona. Třetí ječel, že pokud to je tak, jak to bezprostředně vypadá, totiž že jí vrah zasadil první ránu zepředu a že nestál mezi ní a vstupními dveřmi, pak se nesnažila utéct. Čtvrtý volal, že Ráchel každou chvíli vstane, s úsměvem k Harrymu vykročí a ukáže na skrytou kameru.

Skrytá kamera.

Harry zaslechl čísi tiché zakašlání a otočil se.

Muž stojící ve dveřích byl vysoký a hranatý, hlavu měl jako vytesanou ze žuly a nakreslenou podle pravítka. Bezvlasá lebka s rovnou bradou, rovnými ústy, rovným nosem a rovnýma úzkýma očima pod rovným obočím. Džíny, sako a košile bez kravaty. Šedé oči nic nevyjadřovaly, avšak hlas a způsob, jakým protahoval slova – jako by si je vychutnával, čekal, až je bude smět vyslovit –, dávaly najevo vše, co pohled skrýval:

„Lituji vaši ztrátu, pane Hole, ale musím vás požádat, abyste místo činu opustil.“

Harry se Olemu Winterovi zadíval do očí. Uvědomil si, že vrchní komisař z Kriposu se uchýlil k anglicismu,

jako by snad pro vyjádření soucitu neexistoval odpovídající výraz v jejich mateřštině. A že za tím anglicismem ani neudělal tečku, nýbrž rovnou navázal a Harryho vyhodil. Harry neodpověděl, jen se otočil a znovu se zadíval na Ráchel.

„Myslím teď hned, pane Hole.“

„Hm. Pokud vím, má Kripos za úkol pomáhat osloskému policejnímu ředitelství, ne komandov...“

„A právě teď Kripos pomáhá tím, že vykazuje manžela oběti z místa činu. Můžete se zachovat jako profesionál a dát mi za pravdu, anebo můžu požádat uniformované kolegy, aby vás vyvedli.“

Harry věděl, že právě to by Ole Winter bez zábran udělal, klidně by pověřil dva uniformované policisty, aby ho přede všemi kolegy, sousedy i mediálními supy stojícími u silnice a fotografujícími všechno, co se kde mihne, dovedli do policejního vozu. Ole Winter byl o několik let starší než Harry. Oba dva už pětadvacet let pracovali jako vyšetřovatelé vražd, každý na své straně barikády: Harry na osloském policejním ředitelství a Winter na národní specializované centrále Kripos, která poskytovala lokálním policejním oddělením součinnost při vyšetřování závažných trestných činů, například vražd. Jako nadřazený orgán s vyššími kompetencemi a lepším personálním obsazením někdy Kripos vyšetřování zcela přebíral. Harry odhadoval, že rozhodnutí zvednout telefon a Kripos povolal přijal jeho nadřízený, vrchní policejní náčelník Gunnar Hagen. Vzhledem k tomu, že manžel oběti byl zaměstnán na oddělení násilných trestných činů osloského policejního ředitelství, se jednalo o rozhodnutí naprosto správné. Ovšem také poněkud ošemetné, protože mezi dvěma největšími organizacemi pro vyšetřování vražd v celé zemi odjakživa panovala neveřejná řevnivost. Veřejně se naopak vědělo, že podle Oleho

Wintera lidé Harryho Holea silně přečnují, že si status legendy vysloužil spíše díky spektakulárnosti případů, které vyřešil, než díky odborným znalostem policejní práce. A rovněž se veřejně vědělo, že Winter sám sebe považuje za silně nedoceneného, přinejmenším mimo interní kruhy – byť v týmu Kriposu byl nepopíratelně za hvězdu. Jeho triumfům se zkrátka nikdy nedostalo stejně tučných titulků jako případům Harryho Holea, protože seriózní policejní práce vynáší tučné titulky zřídka, zatímco neřízené střele a opilci, který případ rozlouskne v jediném oslnivém záblesku inspirace, se jich dostane vždycky.

Harry vytáhl krabičku camelek, jednu cigaretu si vsunul mezi rty a vylovil zapalovač.

„Tak já jdu, pane Wintere.“

Prošel kolem něj, sestoupil po schodech na šterkové prostranství a tam zavrával. Na chvíli se zastavil, chtěl si připálit, ale slzy ho oslepovaly natolik, že neviděl ani zapalovač, ani cigaretu.

„Tady.“

Harry zaslechl Bjørnův hlas, několikrát zamrkal a všiml si, že mu Bjørn u cigarety přidržuje plamínek. Prudce potáhl. Rozkašlal se a potáhl znovu.

„Díky. Taky tě vyhodil?“

„Kdepak, já pracuju jak pro Kripos, tak pro krajské ředitelství.“

„Když už jsi to nakouzl, nejsi ty náhodou na rodičovské dovolené?“

„Volala mi Katrine. Kluk jí teď nejspíš sedí na klíně a řídí oddělení vražd.“ Bjørnovi úsměv z tváře zmizel stejně rychle, jako se mu na ní objevil. „Promiň, Harry, melu kraviny.“

„Hm.“ Vítr odvál kouř, který Harry vyfoukl. „Takže tady venku máte hotovo?“

Zůstaň ve vyšetřovatelském módu, zůstaň v narkóze.

„Jo,“ odpověděl Bjørn. „V noci na neděli mrzlo, takže štěrk byl kompaktnější. Jestli tu byla nějaká vozidla nebo lidi, pak nezanechali moc stop.“

„V noci na neděli? Myslíš, že se to stalo tehdy?“

„Tělo je studené, a když jsem jí ohnul paži, zdálo se mi, že rigor mortis už trochu ustupuje.“

„Takže je to nejmíň čtyřadvacet hodin.“

„Ano. Každou chvíli by měla dorazit soudní patologka. Jsi v pořádku, Harry?“

Harrymu se zvedl žaludek, ale přikývl a polkl pálicí žluč. Zvládne to. Zvládne to. Dál spi.

„Ta bodnutí, nedokázal bys odhadnout, jaký nůž pachatel použil?“

„Odhaduju to na menší až střední čepel. Po okrajích ran nejsou modřiny, takže buď nebodl moc hluboko, nebo nůž neměl záštitu.“

„Ta krev. Bodl hluboko.“

„Jo.“

Harry zoufale potahoval z cigarety, která mezitím dohořela téměř k filtru. Po příjezdové cestě k nim přicházel vysoký mladý muž v kabátu Burberry.

„Katrine povídala, že policii upozornil někdo od Ráchel z práce. Víš o tom něco?“ zeptal se.

„Akorát že to byl její šéf. Ráchel nepřišla na důležitou schůzku a nemohli ji sehnat. Zdálo se mu to divné,“ odpověděl Bjørn.

„Hm. Volá člověk běžně na policii, když mu některý zaměstnanec nepřijde na schůzku?“

„Nevím, Harry. Ten šéf prý tvrdil, že to Ráchel vůbec není podobné, že by se určitě aspoň ozvala. A v práci o ní věděli, že bydlí sama.“

Harry pomalu přikývl. V práci věděli ještě víc. Věděli, že Ráchel právě vykopla z domu manžela. Manžela, o němž se povídalo, že je labilní. Odhodil cigaretu na zem, a když jí podpatkem zašlápl, štěrk zaskřípal.

Mladý muž k nim mezitím došel. Bylo mu kolem třiceti, byl štíhlý, měl vzpřímené držení těla a asijské rysy. Oblek patrně šitý na míru, pod sakem bělostnou a čerstvě vyžehlenou košili, utažený uzel kravaty. Husté černé vlasy střižené nakrátko, do účesu, který by působil nenápadně, kdyby nebyl tak propracovaně klasický. Vyšetřovatel z Kriposu Sung-min Larsen čímsi slabě voněl a Harry voňavku odhadoval na nějakou drahou záležitost. Kolegové mu prý přezdívali Nikei podle japonského akciového indexu, ačkoli jeho křestní jméno Sung-min, s nímž se Harry svého času několikrát setkal v Hongkongu, bylo korejského, nikoli japonského původu. Sung-min Larsen absolvoval policejní akademii toho roku, kdy na ní Harry začínal, přesto mu tenhle student z přednášek o vyšetřování utkvěl, především kvůli zářivě bílým košilím a mlčenlivému vystupování, kvůli úšklebkům, když se Harry coby čerstvý přednášející pustil po odborné stránce na tenký led, a kvůli výsledkům zkoušek, u nichž dosáhl patrně nejvyššího skóre, jaké kdy kdo na policejní akademii získal.

„Upřímnou soustrast, pane Hole,“ pronesl mladý muž. „Hluboce s vámi soucítím.“ Byl téměř stejně vysoký jako Harry.

„Děkuju vám, pane Larsene.“ Harry pokývl k poznámkovému bloku, který vyšetřovatel držel v ruce. „Obcházel jste sousedy?“

„Přesně tak.“

„Zjistil jste něco zajímavého?“ Harry se rozhlédl. Jednotlivé vily tady na módním Holmenkollenu dělily velké vzdálenosti, vysoké živé ploty a smrky.

Sung-min Larsen se na okamžik zatvářil, jako by musel zvážít, jestli se o tuhle informaci smí s krajským ředitelstvím podělit. Nebo se možná zdráhal proto, že Harry byl manželem zavražděné.

„Vaše souseďka, Wenche Angondora Syvertsenová, tvrdí, že v sobotu večer neslyšela ani neviděla nic neobvyklého. Na otázku, jestli spí s otevřeným oknem, odpověděla, že ano. Dodala však, že si to může dovolit proto, že známé zvuky, jako třeba manželovo auto, vozy souseďů nebo popelářský vůz, ji nebudí. A poukázala na to, že dům Ráchel Faukeové má mohutné stěny z kulatin.“

Odříkal to, aniž se musel podívat do poznámek, a Harry získal dojem, že tyhle celkem nepodstatné údaje Larsen považuje za test a hodlá s jejich pomocí zjistit, jestli v Harrym vyvolají nějakou reakci.

„Hm,“ zachraplal Harry, čímž naznačil, že svůj protějšek slyšel.

„Je to tak?“ zeptal se Larsen. „Byl to její dům? Ne váš?“

„Zůstala jedinou majitelkou,“ odpověděl Harry. „Trval jsem na tom. Nechtěl jsem, aby si někdo myslel, že jsem si ji vzal pro peníze.“

„Byla bohatá?“

„Ne, jenom vtipkuju.“ Harry pokývl směrem k domu. „Přetlumočte získané informace svému šéfovi, pane Larsene.“

„Winter už dorazil?“

„Rozhodně uvnitř zavládla chladná atmosféra.“

Sung-min Larsen se zdvořile pousmál. „Z formálního hlediska vede taktické vyšetřování Winter, značnou odpověďnost za případ však nejspíš ponesu i já. Nejsem člověk vašeho kalibru, pane Hole, ale slibuji vám, že udělám maximum pro to, abychom vraha vaší manželky dopadli.“

„Děkuju.“ Harry měl pocit, že mladý vyšetřovatel myslí každické slovo vážně. S výjimkou toho s tím kalibrem. Když Larsen zamířil kolem policejních vozů k domu, díval se za ním.

„Skrytá kamera,“ pronesl.

„Cože?“ nechápal Bjørn.

„Na větev tamhle toho prostředního smrku jsem namontoval fotopast.“ Harry kývl k hloučku stromů a keřů, které u plotu oddělujícího sousední pozemek tvořily kousek nefalšovaného norského lesa. „O tom bych asi měl informovat Wintera.“

„Ne,“ pronesl Bjørn důrazně.

Harry se na něj zadíval. Na tak razantní slova od něj nebyl zvyklý. Bjørn pokrčil rameny. „Pokud v ní bude záznam, který pomůže tenhle případ vyřešit, neměl by podle mého smetanu slíznout Wintera.“

„Aha?“

„Ale na druhou stranu bys na tu fotopast neměl sahat ani ty.“

„Protože jsem podezřelý.“

Bjørn neodpověděl.

„To je v pohodě. Manželé jsou vždycky hlavní podezřelí.“

„Dokud tě z případu nevyloučí,“ přitakal Bjørn. „Já si ten záznam vezmu na starost. Říkal jsi prostřední smrček?“

„Ta fotopast skoro není vidět,“ odpověděl Harry. „Zabalil jsem celý přístroj do punčochy, která má stejnou barvu jako kmen. A umístil ho do výšky asi dva a půl metru.“

Bjørn věnoval Harrymu zvláštní pohled. Pak se překvapivě houpavými a nadmíru dlouhými kroky pustil ke stromům. Harrymu zazvonil telefon. První čtyři číslice na displeji mu prozradily, že volá někdo z pevné linky redakce deníku *VG*. Supi zavětřili mršinu. A protože mu volají, pravděpodobně to znamená, že už znají jméno oběti a došla jim souvislost. Hovor odmítl a zastrčil telefon zpátky do kapsy.

Bjørn si pod smrky právě přidřepl. Vzhlédl a gestem dal Harrymu najevo, aby přišel k němu. „Blíž už

nechod,“ zastavil ho pak. Na rukou měl opět bílé latexové rukavice. „Někdo nás předběhl.“

„Co to má sakra...,“ zašeptal Harry. Punčochu ze stromu někdo serval – roztržená se válela na zemi. Vedle ní ležela zničená fotopast. Někdo celý přístroj rozdupal. Bjørn ho zvedl. „Paměťová karta je pryč.“

Harry vydechl nosem.

„Klobouk dolů, když byla ta fotopast maskovaná punčochou,“ prohodil Bjørn. „Člověk by musel stát přímo tady pod stromy, aby si jí všiml.“

Harry pomalu přikývl. „Nebo...,“ spustil a uvědomil si, že jeho mozek potřebuje víc kyslíku, než mu dokáže zajistit, „... dotyčný věděl, že tam ta fotopast je.“

„Přesně tak. Komu jsi o ní řekl?“

„Nikommu,“ zachrptěl Harry. Nejdřív nevěděl, co přesně se děje, ale měl pocit, že mu v hrudi roste něco ošklivého a dere se to ven. Probouzí se snad? „Vůbec nikomu. A instaloval jsem ji sem v naprosté tmě uprostřed noci, takže mě nikdo neviděl. Přinejmenším tedy ne žádný člověk.“ V tu chvíli si Harry uvědomil, co se z něj dere. Skřek krkavce. Pláč blázna. Smích.

Kapitola 9

Bylo půl třetí odpoledne, a když Harry vstoupil, nepočetní hosté jen s vlažným zájmem pozvedli zrak ke vstupním dveřím.

Restaurace U Schrøderů.

Slovo *restaurace* bylo patrně trochu zavádějící, ošuntělá hospoda sice servírovala výběr norských specialit, třeba pečený bůček s bešamelovou omáčkou, ale hlavní pokrmy tu představovalo pivo a víno. Nálevna se nacházela v ulici Waldemara Thraneho, fungovala už od padesátých let a od let devadesátých tu Harry byl štamgastem. S několikaletou přestávkou, která nastala poté, co se nastěhoval k Ráchel na Holmenkollen. Teď se ovšem vrátil.

Klesl na lavici u okna.

Voněla novotou. Jinak se interiér za posledních dvacet let nezměnil, stoly a židle byly stále tytéž, stejně jako čtvercová skleněná svítidla na stropě, obrazy malíře Sigurda Fosnese zachycující Oslo, a dokonce i ty vínové ubrusy, přes něž byly nakoso přehozené menší ubrusy bílé barvy. K největší změně, kterou si Harry vybavoval, tu došlo v roce 2004, kdy byl zákonem zaveden zákaz kouření a kdy majitelé nechali podnik vybělit, aby se zbavili zápachu cigaret. Barva na stěnách přesto zůstala stejná. A zápach cigaret úplně nezmizel nikdy.

Harry se podíval na telefon, Oleg ale na jeho esemesku s prosbou, že mu má zavolat, zatím nereagoval, nejspíš teď seděl v letadle.

„To je hrůza, Harry,“ pronesla Nina a sebrala dva prázdné pùllitry stojící před ním. „Zrovna jsem si to přečetla na netu.“ Volnou ruku si otřela do zástěry a zadívala se na něj. „Jak se cítíte?“

„Díky, mizerně,“ odtušil Harry. Takže supi už zveřejnili jméno. Nepochybně někde sehnali i Ráchelinu fotku. A jeho fotek samozřejmě mají v archivu dost, na některých vypadá tak ošklivě, že ho Ráchel kdysi požádala, jestli by příště nemohl maličko zapózovat. Uvědomil si, že jí to na fotografiích vždycky sluší, i když se snaží o opak. Ne. *Slušelo. Snažila.* Do prdele.

„Kafe?“

„Nino, dneska vás budu muset požádat o pivo.“

„Mám pro vaši situaci pochopení, Harry, ale pivo jsem vám nedonesla... no, kolik to už je let?“

„Spoustu. Cení si vaší péče. Jenže pochopte, nesmím se probudit.“

„Probudit?“

„Kdybych dneska šel někam, kde nalévají tvrdý alkohol, nejspíš bych se uchlastal.“

„Vy jste sem přišel proto, že čepujeme jenom pivo?“

„Plus proto, že odsud domů trefím poslepu.“

Kyprá a rozhodná servírka se na Harryho ustaraně a zamyšleně zahleděla. Pak zhluboka vzdychla. „Tak dobře, Harry. Ale já určím, kdy máte dost.“

„Dost nebudu mít nikdy, Nino.“

„To vím. Ovšem řekla bych, že jste sem přišel taky proto, aby vám naléval někdo, komu důvěřujete.“

„Možná.“

Nina se vzdálila a po chvíli mu donesla pùllitr.

„Pomalů,“ upozornila ho. „Pomalů.“

Harry právě upíjel třetí pivo, když se dveře otevřely znovu.

Všiml si, že ti hosté, kteří pozvedli hlavy, je nesklopili, nýbrž stočili pohledy k dlouhým nohám v kožených kalhotách a sledovali je až do chvíle, než došly k Harryho stolu. Tam se jejich majitelka posadila.

„Nebereš telefon,“ vyčetla mu a zamítavě mávla na Ninu, která už k nim mířila.

„Pořád mi volají novináři. Z *VG* a tak.“

„A to je teprve začátek. Od případu Vampyrista jsem nezažila na tiskovce takovou účast. I kvůli tomu se tě vrchní policejní náčelník rozhodl prozatím suspendovat.“

„Cože? Je mi jasné, že zrovna na tomhle případu pracovat nemůžu, ale chceš tím říct, že mě zprošťujete veškeré služby? Jenom proto, že o té vraždě píšou média?“

„Neměl bys klid na práci, ať bys dělal na čemkoli, a my teď nepotřebujeme žádné rušivé vlivy.“

„Takže?“

„Takže co?“

„Dopověz to.“ Harry zvedl půllitr ke rtům.

„To bylo všechno.“

„Nebylo. Politikaření. Poslouchám.“

Katrine ztěžka vzdychla. „Od té doby, co pod oslošské policejní ředitelství spadají okresy Bærum a Asker, neseme odpovědnost za pětinu norského obyvatelstva. Před dvěma roky průzkumy veřejného mínění ukázaly, že osmdesát šest procent obyvatel v nás má poměrně značnou nebo značnou důvěru. Tohle číslo kvůli několika nešťastným případům kleslo na pětadesát. Kvůli čemuž musel náš drahý vrchní policejní náčelník Hagen na kobereček k našemu ne až tak drahému ministru spravedlnosti Mikaelu Bellmanovi. Zkrátka a dobře: Hagen a oslošské policejní ředitelství v tomhle okamžiku nepotřebují, aby noviny uveřejnily například hysterický rozhovor s opilým policistou v aktivní službě.“

„Nezapomeň na výraz paranoidní. S paranoidním, hysterickým a opilým.“ Harry do sebe naklopil zbytek piva.

„Harry, buď tak hodný, paranoiu sem znovu netahej. Mluvila jsem s Winterem z Kriposu a po Finnem nikde ani stopy.“

„Dobře, tak po kom se stopy našly?“

„Po nikom.“

„Ležela tam mrtvá žena, to stopa jednoznačně je.“ Harry Nině naznačil, že je připravený dát si další kousek.

„Dobře, tady máš stopy, které zjistili na soudním. Rachel zemřela následkem bodné rány do zátylku. Nůž prošel mezi prvním krčním obratlem a lebkou a zasáhl centrum dýchání v *medulla oblongata*. S největší pravděpodobností byla mrtvá okamžitě.“

„Na ty další dvě jsem se Bjørna neptal.“

„Na další dvě co?“

„Bodné rány.“

Postřehl, že Katrine polkla. Měla v úmyslu ho téhle informace ušetřit.

„Zasáhly břicho.“

„Takže až tak bezbolestná smrt to přece jen nebyla.“

„Harry...“

„Pokračuj,“ vyzval ji Harry ostře a schoužil se. Jako by někdo bodl jeho samotného.

Katrine si odkašlala. „Určit přesnou dobu úmrtí bývá dost obtížné, jestliže je člověk mrtvý déle než čtyřia dvacet hodin jako v tomhle případě. Ale jak se ti možná doneslo, vyvinuli na soudním ve spolupráci s kriminalisticko-technickým oddělením novou metodu, při níž kombinují mimo jiné měření rektální teploty, teploty v oku, množství hypoxantinu v nitrooční tekutině a teplotu mozku...“

„Mozku?“

„Ano. Lebka mozek chrání a zajišťuje, aby ho tolik neovlivňovaly vnější faktory. Patologové do něj zavedou sondu podobnou jehle, a to nosem a dál přes *lamina cribrosa*, kde spodina lebeční...“

„Naučila ses od poslední dost latinsky, to ti povím.“
Katrine se zarazila.

„Omlouvám se,“ řekl Harry. „Jen... nejsem prostě...“

„To je v pořádku. Napomohlo nám několik šťastných okolností. Víme, že v přízemí panovala konstantní teplota, v domě je totiž centrální vytápění řízené jedním společným termostatem. A byla natolik nízká...“

„Ráchel tvrdívala, že se jí líp přemýšlí ve vlněném svetru a s chladnou hlavou,“ podotkl Harry.

„... že se teplota vnitřních orgánů ještě úplně nevyrovnala s okolní teplotou. Díky tomu jsme s pomocí té nové metody odhadli, že smrt nastala mezi dvaadvacátou večerní a druhou ranní v noci ze soboty desátého na neděli jedenáctého března.“

„Hm. A co našli technici?“

„Když dorazila výjezdová skupina, nebyly vstupní dveře zamčené, a protože nemají samozamykání, všechno naznačuje, že pachatel opustil místo činu právě tudy. Nejistili jsme žádné stopy vloupání, což hovoří pro to, že dveře byly otevřené i při pachatelově příchodu...“

„Ráchel je vždycky zamykala. Všechny ostatní dveře taky. Ten barák byl nedobytná pevnost.“

„... nebo Ráchel musela vraha pustit dovnitř sama.“

„Hm.“ Harry se netrpělivě ohlédl po Nině.

„S tou pevností máš pravdu. Bjørn dorazil na místo mezi prvními, prošel prý celý dům od sklepa po půdu a všechny dveře byly zamčené zevnitř, všechna okna pořádně zavřená na kličku. Co si o tom myslíš?“

„Myslím, že tam musely být další stopy.“

„Byly,“ přikývla Katrine. „Byly tam stopy po osobě, která zahlazovala stopy. Po někom, kdo ví, jak se mají stopy zahlazovat.“

„Přesně tak. A ty si myslíš, že Finne neví, jak se to dělá?“

„Jistěže ví. A samozřejmě je podezřelý, to rozhodně. Ale nemůžeme to říkat veřejně, nemůžeme ukázat prstem na jednoho konkrétního člověka jenom na základě nějakých pocitů.“

„Pocitů? Finne mně a mojí rodině vyhrožoval, to jsem ti přece říkal.“

Katrine neodpověděla.

Harry se na ni zadíval. Pak pomalu přikývl. „Oprava. Říkal ti to zhrzený manžel oběti.“

Katrine se naklonila nad stůl. „Poslouchej mě. Čím rychleji tě z toho případu vyloučíme, tím menší rozruch to vyvolá. Vyšetřování teď vede Kripos, ovšem my s nimi spolupracujeme, takže na ně můžu tlačit, aby přednostně stanovili, do jaké míry jsi mimo podezření, a pak s tím můžeme vyrukovat v tiskové zprávě.“

„V tiskové zprávě?“

„Víš, že novináři to nepíšou přímo, ale čtenáři nejsou hloupí. A nepletou se, protože pravděpodobnost, že v takovém případě je pachatelem manžel, činí kolem...“

„Osmdesáti procent,“ protáhl Harry nahlas.

„Promiň,“ zrudla Katrine. „Chceme ten míč jenom co nejrychleji odpálkovat.“

„Chápu,“ zamumlal Harry. Uvažoval, jestli nemá na Ninu zavolat. „Jsem prostě dneska trochu přecitlivělý.“

Katrine se natáhla přes stůl a položila mu dlaň na hřbet ruky. „Neumím si vůbec představit, jaké to je, Harry, ztratit takhle životní lásku.“

Harry se na její ruku zadíval. „Ani já ne. A právě proto mám v úmyslu být duchem co nejméně přítomný, než tu skutečnost nějak strávím. Nino!“

„Nemůžou tě vyslyšet, pokud budeš opilý, takže dokud nevystřízlivíš, z případu tě nevyloučí.“

„Je to jenom pivo, jestli mi zavolají, budu střízlivý za pár hodin. Mimochodem, mateřství ti svědčí, už jsem ti to řekl?“

Katrine se pousmála a vstala. „Musím se vrátit, Kripos nás požádal, jestli by nemohl využít naše výslechové místnosti. Dávej na sebe pozor, Harry.“

„Budu se maximálně snažit. Jdi a chyt' ho.“

„Harry...“

„Jestli ho nechytíš ty, udělám to já. Nino!“

Dagny Jensenová kráčela po jarně rozmoklé cestičce mezi náhrobky na hřbitově Našeho Spasitele. Z Ulleválské ulice, kde probíhaly silniční práce, sem zalétal pach svařovaného kovu, s nímž se mísil odér hniјících kytic a mokré hlíny. A psích výkalů. Takové bylo jaro v Oslu, jakmile roztál sníh, a Dagny uvažovala nad tím, jací pejskaři s oblibou chodí venčit své miláčky na obvykle liduprázdný hřbitov, kde mohou jejich výkaly nechat ležet, aniž je někdo přistihne. Dagny se právě vracela od matčina hrobu, kam chodívala každé pondělí hned po skončení poslední vyučovací hodiny na Katta, elitním osloském gymnáziu, které bylo vzdálené jen tři čtyři minuty chůze a kde pracovala jako učitelka angličtiny. Po matce se jí stýskalo, chybělo jí společné každodenní tlachání o všem a o ničem. Matka byla v jejích představách tak živá a skutečná, že když Dagny dostala z domova důchodců zprávu o její smrti, nechtěla tomu věřit. Nevěřila tomu ani ve chvíli, kdy uviděla její tělo, které se podobalo voskové figuríně a vypadalo jako falzum. Tedy její mozek to samozřejmě chápal, ale tělo se vzpíralo. Právě tělo toužilo po tom, aby smělo být svědkem matčina skonu a mohlo se s ním smířit. Proto se Dagny ve snu občas stávalo, že u ní v ulici Thorvalda Meyera někdo zaklepal a za dveřmi stála matka, jako by to byla nejpřirozenější věc na světě. A proč ne? Lidé brzy poletí na Mars, a kdo s jistotou ví, že je z medicínského hlediska nemožné vdechnout mrtvému tělu opět život? Mladá farářka během pohřebního obřadu